

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему Вклади та депозити як ресурс економічного розвитку

АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0728-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування

освітньої програми фінанси і кредит
спеціалізації Корпоративні фінанси

С.О. Яровчук

Керівник к.е.н., доцент Кушнір С.О.

Рецензент к.е.н., доцент Батракова Т.І.

Запоріжжя – 2019

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економічний
Кафедра фінансів. Банківської справи та страхування
Освітній рівень магістр
Спеціальність 072 Фінанси. Банківська справа та страхування,
Освітня програма фінанси і кредит
Спеціалізація корпоративні фінанси

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____ А.П.Кущик
« ___ » _____ 2019 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ**

Яровчук Світлани Олександрівни

1. Тема роботи «Вклади та депозити як ресурс економічного розвитку в АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
керівник роботи: Кушнір Світлана Олександрівна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ЗНУ від 4 липня 2019 року №1111-с
2. Строк подання студентом роботи 2 грудня 2019 року
3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності АТ КБ «ПРИВАТБАНК», Державної служби статистики України, Національного банку України, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити сутність банківських послуг; виявити фактори впливу на створення нових банківських послуг; дослідити зарубіжний досвід створення нових банківських послуг; дослідити фінансові аспекти створення нових банківських послуг АТ КБ «ПРИВАТБАНК» для населення
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 14 рис, 21 табл.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Кушнір С.О.	09.08.2019	09.08.2019
2	Кушнір С.О.	06.09.2019	06.09.2019
3	Кушнір С.О.	04.10.2019	04.09.2019

7. Дата видачі завдання: 05 липня 2019 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	05.07.2019р.- 09.07.2019р.	виконано
2.	Виконання вступу	10.07.2019.- 08.08.2019 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	09.08.2019 р.- 05.09.2019р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	06.09.2019р.- 03.10.2019р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	04.10.201 р.- 07.11.2019р.	виконано
6.	Формування висновків	08.11.2019р.- 21.11.2019р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	22.11.2019р.- 29.11.2019 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	16.12.2019р.	виконано

Студент _____ С.О.Яровчук
(підпис) (ініціали і прізвище)

Керівник роботи _____ С.О.Кушнір
(підпис) (ініціали і прізвище)

Нормоконтроль придено

Нормоконтролер _____ А.В.Линенко
(підпис) (ініціали і прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 102 с., 7 рис, 13 табл, 13 додатків, 106 джерел.

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси комерційного банку, банківські послуги, процеси їх формування і розвитку та механізми їх регулювання.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних і науковометодологічних положень щодо функціонування банківської системи, та покращення банківських послуг. Дослідження депозитної діяльності банків України та АТ КБ «ПРИВАТБАНК» в сучасних умовах та окреслення напрямів її розвитку.

Завдання: проаналізувати сучасні методологічні підходи до питання сутності банківських послуг; дослідити зарубіжний досвід створення нових банківських послуг; дослідити депозитну діяльність банків України та АТ КБ «ПРИВАТБАНК» в сучасних умовах та окреслення напрямів її розвитку.

Методи дослідження: аналіз та синтез, абстрактно-логічний, узагальнення та групування, базисний, логічний та статистичний, горизонтальний та вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз, методи економіко-математичного моделювання.

Одержані результати та їх новизна: набули подальшого розвитку визначення впливу іноземного досвіду надання банківських послуг на банківську систему України; вдосконалення надання нових банківських послуг згідно зі стандартами ЄС.

Практичне значення мають запропоновані рекомендації щодо створення нових банківських послуг АТ КБ «ПРИВАТБАНК» для населення з урахуванням іноземного досвіду.

БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ, ІННОВАЦІЙНІ ПОСЛУГИ, БАНКІВСЬКА СИСТЕМА, ІНКЛЮЗИВНІ ТА МОБІЛЬНІ ВІДДІЛЕННЯ, ОНЛАЙН-СЕРВІСИ

SUMMARY

Qualifying work: 102 pp, 7 fig, 13 tab, 13 annex, 106 references.

The subject of the study is the financial resources of a commercial bank, banking services, the processes of their formation and development and mechanisms for their regulation.

The purpose of the qualification work is to substantiate theoretical and scientific and methodological provisions on the functioning of the banking system, and to improve banking services. Investigation of deposit activity of banks of Ukraine and JSC CB "PRIVATBANK" in modern conditions and outlining directions of its development.

Objectives: to analyze current methodological approaches to the issue of banking services; explore foreign experience of creating new banking services; nature of banking services; to study financial aspects of creation of new banking services; explore foreign experience of creating new banking services; to investigate the deposit activity of Ukrainian banks and JSC CB "PRIVATBANK" under current conditions and outline the directions of its development; for the population to find out completely new directions of development of banking services as a whole.

Methods of research: analysis and synthesis, abstract-logical, generalization for processing of the studied materials and works, classification for systematization of the received information, for determining the positive and negative impact of the adopted standards and laws during the existence of independent Ukraine; and grouping, basic, logical and statistical, horizontal and vertical analysis, coefficient analysis, as well as methods of economic-mathematical modeling.

The obtained results and their novelty: acquired further development of the interpretation of the category «banking service», influence of foreign experience of providing banking services on the banking system of Ukraine; improving the provision of new banking services in line with EU standards, the further

development of the influence of foreign experience in providing banking services on the banking system of Ukraine has been further developed/

The theoretical and methodological basis of this work where the works of domestic and foreign experts in the field of the theory of functioning and bdevelopment of banking services, stady of laws and norms already used in practice. To arhive this goal? Depending on the complexity of scientific tasks, a setoff common scientific methods was used.

The thesis consists of the introduction, the main part and the conclusions.

The introduction substantiates the revance of the chosen topic, defines thepurpose, subject, object, task and methodological basis of the research. The main part is devoted to the study of the problem. The conclusions formulate the main results of the research.

The recommendations on the creation of new banking services of Privatbank JSCBB for the population based on foreign experience are of practical importance.

BANKING SERVICES, INNOVATION SERVICES, BANKING SYSTEM, INCLUSIVE AND MOBILE OFFICES, ONLINE SERVICES.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	11
1.1 Поняття “ресурс” у сучасній економічній науці та їх значення в роботі банку.....	11
1.2 Структура та джерела формування ресурсної бази комерційного банку.....	18
1.3 Депозити як основне джерело ресурсів банку.....	31
Висновки до Розділу 1.....	44
2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	46
2.1 Організаційна характеристика АТ КБ «ПРИВАТБАНКУ» та характеристика видів та порядку оформлення депозитних вкладів.....	46
2.2 Аналіз фінансового стану АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	50
2.3 Аналіз депозитного портфелю АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	55
Висновки до Розділу 2.....	69
3 УДОСКОНАЛЕННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	71
3.1 Зарубіжний досвід акумулювання депозитних ресурсів банками.....	71
3.2 Перспективи удосконалення вкладних операцій у АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	77
Висновки до розділу 3.....	86
ВИСНОВКИ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	93
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Процес переходу України до якісно нової форми економічних відносин на ринкових засадах ведення господарства зумовив необхідність внесення кардинальних змін до фінансово-кредитної системи. Основною ланкою цієї сфери є банківська система. Від ефективності її функціонування вирішальною мірою залежить успіх соціально-економічних перетворень у будь-якій країні. Проблеми ресурсного забезпечення діяльності комерційних банків, залежності між обсягом, складом ресурсів та досягнутими результатами діяльності актуалізовані сучасними динамічними процесами розвитку економіки, функціонуванням суб'єктів господарювання. Банківська система має володіти сукупністю ресурсів, достатніх для кредитування потреб суб'єктів господарської діяльності, формування відповідних резервів, підтримки власної ліквідності. Зміцнення ресурсного потенціалу комерційних банків є передумовою пошкваллення інвестиційної активності та забезпечення сталого економічного зростання.

У зв'язку з цим комплексна розробка теоретичних і практичних положень, що розкривають зміст ресурсів комерційного банку, механізм їх формування, є важливою й актуальною проблемою в сучасній банківській системі України.

В умовах дефіциту фінансових ресурсів особливої актуальності набувають питання ролі вкладів та депозитів як фінансових ресурсів комерційних банків.

Наявність ресурсного потенціалу є важливою передумовою ефективного функціонування банківської установи. Переважна частина ресурсів банку формується за рахунок залученого капіталу.

Ефективна депозитна діяльність банку, є важливим завданням банківського управління, а механізм залучення ресурсів потребує особливої уваги в умовах конкурентної боротьби між банками за клієнтів та їх вклади. Банки залучають вільні грошові кошти юридичних та фізичних осіб шляхом

здійснення депозитної діяльності, у процесі якої використовуюються різні види банківських рахунків.

З розвитком банківських установ вдосконалюються і урізноманітнюються види депозитів. Ефективно організована депозитна діяльність банків може стати визначним фактором їх надійності, фінансової стабільності, передумовою досягнення показників платоспроможності та ліквідності, тому питання розвитку депозитної діяльності є актуальним в умовах фінансової нестабільності.

Метою наукової роботи є дослідження депозитної діяльності банків України та АТ КБ «ПРИВАТБАНК» в сучасних умовах та окреслення напрямів її розвитку.

Досягнення поставленої мети зумовило вирішення наступних завдань:

- розкрити економічну сутність та значення депозитної діяльності банків;
- оцінити депозитну діяльність банків в умовах виходу з кризи;
- окреслити напрями вдосконалення депозитної діяльності АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Об'єкт дослідження: фінансові ресурси комерційного банку.

Предмет дослідження: вклади та депозити АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Для дослідження депозитної діяльності банку використовувались такі методи як: аналіз та синтез, абстрактно-логічний, узагальнення та групування, базисний, логічний та статистичний, горизонтальний та вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз, а також методи економіко-математичного моделювання.

Наявність ресурсного потенціалу є важливою передумовою ефективного функціонування банківської установи. Переважна частина ресурсів банку формується за рахунок залученого капіталу.

Ефективна депозитна діяльність банку, є важливим завданням банківського управління, а механізм залучення ресурсів потребує особливої уваги в умовах конкурентної боротьби між банками за клієнтів та їх вклади. Банки залучають вільні грошові кошти юридичних та фізичних осіб шляхом

здійснення депозитної діяльності, у процесі якої використовуються різні види банківських рахунків.

З розвитком банківських установ вдосконалюються і урізноманітнюються види депозитів. Ефективно організована депозитна діяльність банків може стати визначним фактором їх надійності, фінансової стабільності, передумовою досягнення показників платоспроможності та ліквідності, тому питання розвитку депозитної діяльності є актуальним в умовах фінансової нестабільності.

Вдала організація депозитної діяльності банків є головним фактором, який визначає їх фінансову стабільність, надійність, ліквідність та платоспроможність.

Важливим аспектом удосконалення депозитної діяльності можна вважати розширення спектра банківських послуг, які б надавалися в комплексі із депозитним обслуговуванням.

Це означає, що окрім традиційного розрахунково-касового обслуговування, банки надаватимуть своїм клієнтам ряд додаткових послуг, зокрема: ведення пенсійних рахунків, бухгалтерський облік операцій, нарахування та сплата податків, оплата комунальних послуг, розрахунки заробітної плати та інші.

Застосування комплексного обслуговування широко застосовується у банківській практиці розвинутих зарубіжних країн, і ефективність його доведена. Тому імплементація позитивного зарубіжного досвіду вітчизняними банками є доцільною і актуальною в контексті розвитку системи електронних платежів та зростання попиту на додаткові банківські послуги. Метод комплексного обслуговування значною мірою сприяє залученню додаткових коштів на різні види рахунків, а також вигідно відрізняє прогресивні банки-лідери від своїх конкурентів, котрі пропонують традиційний набір банківських послуг.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1 Поняття «ресурс» у сучасній економічній науці та їх значення в роботі банку

Основною ланкою фінансово-кредитної сфери економіки України є її банківська система, якій належить провідне місце у загальному механізмі організації й регулювання господарського життя суспільства [1].

Згідно Закону України «Про банки і банківську діяльність», банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків [2]. Банки, як і інші суб'єкти господарських відносин, для забезпечення своєї комерційної й господарської діяльності повинні мати у своєму розпорядженні певну суму грошових коштів, тобто ресурсів [3].

Термін «ресурси» походить від французького поняття «resources» і означає допоміжний засіб, можливості, запаси, джерела, кошти. «Ресурси – джерела та передумови отримання необхідних людям матеріальних та духовних благ, які можна реалізувати при необхідних технологіях та соціально-економічних відносинах». Це те, що дозволяє за допомогою певних перетворень отримати бажаний результат. Ресурси необхідні для виробництва товарів та послуг – фактори виробництва. Традиційно вони поділяються на:

- трудові ресурси (праця);
- капітал;
- природні ресурси (земля);
- підприємницький талант;
- інформація (специфічна форма інформації – технологія).

Праця являє собою цілеспрямовану діяльність людини по створенню економічних благ, прояв сукупності розумових і фізичних здібностей людини.

Капітал включає в себе сукупність створених у минулому працею людини благ. До факторів виробництва відноситься не весь капітал, а тільки

реальний капітал — будівлі, споруди, верстати, машини та обладнання, інструменти та інше, тобто все те, що використовується для виробництва та транспортування товарів і послуг.

Фінансовий капітал (акції, облігації, банківські депозити та гроші) до факторів виробництва не відноситься, оскільки не пов'язаний з реальним виробництвом, а виступає як інструмент отримання реального капіталу.

Земля як фактор виробництва охоплює всі сільськогосподарські угіддя та міські землі, які відведені під житлову або промислову забудову, а також сукупність природних умов, необхідних для виробництва товарів і послуг. Підприємницький талант характеризує особливі здібності людини, що полягають в його умінні :

- організовувати виробництво і випуск товарів і послуг шляхом об'єднання всіх необхідних факторів виробництва;
- приймати основні рішення з управління виробництвом та ведення бізнесу;
- ризикувати коштами, часом, працею, діловою репутацією, оскільки діяльність на ринку пов'язана з великою кількістю невизначеностей, а результат не гарантований;
- бути новатором, тобто впроваджувати нові технології, нові продукти, методи організації виробництва.

Одним з ключових економічних ресурсів на сучасному етапі розвитку суспільства є інформація. Володіння достовірною інформацією є необхідною умовою для вирішення поставлених перед економічним суб'єктом проблем. Разом з тим навіть повна інформація не є гарантією успіху. Уміння використовувати отримані відомості для прийняття найкращого при сформованих обставинах рішення характеризує такий ресурс, як знання. Носіями цього ресурсу виступають кваліфіковані кадри у сфері управління, продажу та обслуговування покупців, технічного обслуговування товару. Саме цей ресурс дає найбільшу віддачу в бізнесі.

Ресурси банку, як підприємства включають:

- трудові ресурси, або труд;
- матеріальні ресурси;
- фінансові ресурси;
- підприємницький талант, або підприємницькі здібності;
- інформацію;
- знання, або управлінські здібності.

З погляду на специфіку діяльності банку, як фінансового посередника банківські ресурси ототожнюють з фінансовими ресурсами (капіталом).

Ефективність функціонування банківської установи залежить від якості формування та доцільності використання її ресурсів. Слід зауважити, що в економічній літературі не існує єдиного підходу до визначення суті фінансових ресурсів. Деякі вчені ототожнюють фінансові ресурси банку та банківські ресурси. Тому, для визначення поняття «фінансові ресурси банку», слід порівняти наукові думки відомих авторів за допомогою метода аналізу наукових джерел. Результати аналізу представлені у табл. 1 -

Таблиця 1 – Термінологічний аналіз поняття “фінансові ресурси”

Автор	Наукова думка
А. Мороз, М. Савлук	ресурси комерційного банку – це сукупність коштів, що є у його розпорядженні та використовуються для виконання активних операцій створюює сприятливі умови для його виробничого і науково- технічного розвитку

Продовження таблиці 1 -

К. Волохата, В. Волохата	фінансові ресурси банку – це сукупність акумульованих з різних джерел коштів, які формуються у процесі розподільчих та перерозподільчих відносин і використовуються в банківській діяльності з метою
-----------------------------	--

	отримання прибутку
С. Коваль	фінансові ресурси комерційного банку – це сукупність власних, залучених та запозичених коштів, що перебувають у його розпорядженні й використовуються у процесі здійснення банківської діяльності
О. Лаврушин	банківські ресурси – це сукупність власних і залучених коштів, що є у розпорядженні банку, та використовуються для проведення активних операцій
О. Васюренко, І. Федосік	ресурси комерційного банку – це сукупність власних, залучених і цільових фінансових коштів банку, що знаходяться в безпосередньому його розпорядженні і використовуються на його розсуд для здійснення повномасштабної банківської діяльності
Едвін Дж. Долан	досліджуючи ресурси банку, пропонує звернутися до правого боку банківського балансового звіту, де відображені депозити, позики й акціонерний капітал банку
Л. Кутідзе, О. Гранько	ресурси комерційних банків - сукупність власного капіталу і залученого банком у результаті проведення пасивних і активно-пасивних операцій, а також коштів, що є в його розпорядженні і можуть бути використані для активних операцій залучені на основі повернення грошові кошти юридичних і фізичних осіб, які сформовані банком у результаті проведення пасивних операцій, які в сукупності в
М. Алексеенко [4]	банківські ресурси - сукупність грошових ресурсів й виражених у грошовій формі матеріальних, нематеріальних та фінансових активів, що перебувають у розпорядженні

Продовження таблиці 1 -

М. Алексеенко [4]	банківські ресурси - сукупність грошових ресурсів й виражених у грошовій формі матеріальних, нематеріальних та фінансових активів, що перебувають у розпорядженні банків і можуть бути використані ними для здійснення
----------------------	--

	активних операцій та надання послуг
О. Присяжнюк	ресурси комерційного банку-його власний капітал, залучений і позиковий капітал, а також як самостійне джерело власних коштів

Джерело: складено автором на основі [4,5,6,9]

Економічна енциклопедія за редакцією С. Мочерного доповнює це визначення, акцентуючи увагу на джерелах банківських ресурсів, а саме власні кошти й тимчасово вільні кошти клієнтів, яких вони обслуговують [6]. Однак це трактування досить загальне і не розкриває механізму акумулювання коштів, хоча й підкреслює мету і необхідність залучення ресурсів. О. Заруба підкреслює, що «ресурсне забезпечення банку – це грошові ресурси, які становлять основу всіх видів активних операцій, продажу продуктів, послуг, що надаються комерційними банками» [3, с. 36]. Перевагою цього визначення є уточнення цільового призначення коштів, хоча не враховані джерела формування ресурсів. Вітчизняні науковці А. Мороз і М. Савлук визначають ресурси комерційного банку як сукупність грошових коштів, що перебувають у його розпорядженні і використовуються ним для виконання активних операцій [7].

Подібне тлумачення знаходимо й у Словнику банківських термінів за редакцією А. Загороднього: «Банківські ресурси – це кошти, що є в розпорядженні банків і використовуються ними для кредитних, інвестиційних та інших активних операцій» [8].

У роботі Ж. Довгань категорію подано у вузькому і широкому розумінні. У вузькому розумінні: «Банківські ресурси – це акумульовані банком вільні грошові кошти економічних суб'єктів на умовах виникнення зобов'язань власності чи боргу для подальшого розміщення на ринку з метою отримання прибутку». У широкому розумінні поняття «ресурс» (від фр. «ressources») трактується не лише як «засоби» і «запаси», а і як «можливості». Тому, окрім традиційних ресурсів, це поняття охоплює й реальні можливості банку не

лише акумулювати грошові зобов'язання боргу чи власності, а й отримати прибуток від проведення дохідних банківських операцій» [9].

У роботі «Інвестиційна політика банків» Б. Луців і А. Тимків теж розглядають банківські ресурси у вузькому і в широкому розумінні, де основна увага приділяється в макро- та мікроекономічному аспекті їх використання. На думку авторів, на мікрорівні ресурси акумулюються банком за допомогою емісії пайових цінних паперів або залучаються в тимчасове користування на основі зобов'язальних правовідносин з метою одержання прибутку та досягнення інших цілей.

На макрорівні банківські ресурси визначаються як сукупність грошових ресурсів банківської системи країни, джерело інвестицій для економічних суб'єктів, найважливіший важіль економічного зростання та структурної перебудови економіки [10].

На думку всіх вищенаведених авторів, банківські ресурси використовуються для проведення активних операцій. Однак М. Алексеєнко вважає інакше. На його думку, банківські ресурси спрямовуються ще й на придбання майна і майнових прав, необхідних для початку і подальшого розвитку банківської діяльності. Частина ресурсів використовується банками з метою надання клієнтам послуг: гарантійних, посередницьких, консультаційних, інформаційних тощо. Враховуючи вищенаведене, автор трактує банківські ресурси як сукупність грошових ресурсів і виражених у грошовій формі матеріальних ресурсів, нематеріальних і фінансових активів, що перебувають у розпорядженні банків і можуть бути використані ними для здійснення активних операцій та надання послуг [11, с. 30].

Аналізуючи роботи вітчизняних учених щодо банківських ресурсів, варто звернути увагу на працю О. Васюренка та І. Федосік, які стверджують, що ресурси комерційного банку – це сукупність власних, залучених і цільових фінансових коштів банку, що перебувають у безпосередньому його розпорядженні та використовуються на його розсуд для повномасштабної банківської діяльності [12, с. 61].

Стабільний розвиток вітчизняної економіки значною мірою залежить від рівня достатності ресурсного потенціалу банків, який виступає підґрунтям для зростання інвестиційної активності в країні, подолання економічної кризи, а також інтеграції банківської системи у світове співтовариство. Банківська система держави виступає основним акумулятором ресурсів, які необхідні для економічного зростання. За рахунок проведення банками кредитних, інвестиційних операцій суб'єкти господарювання мають можливість проводити свою основну діяльність, що в подальшому призводить до збільшення валового внутрішнього продукту.

Вагомим показником, який характеризує ринкову позицію банківської системи в цілому та комерційних банків зокрема, є рівень достатності ресурсного потенціалу банків. Від ефективності механізму формування, управління та прогнозування коштів, які можуть бути залучені в майбутньому та якими володіє банк у даний момент часу, залежить їх спроможність здійснювати повний спектр активних операцій та надавати послуги, а також фінансова стійкість та місце банківської системи в умовах глобальної конкуренції.

Аналіз економічної літератури дав змогу дійти висновку, що трактування фінансових ресурсів повинно в собі містити джерела формування, матеріальний вияв та мету використання ресурсів. Майже всі вчені вважають фінансові ресурси банку сукупністю матеріальних коштів. Розбіжність думок авторів полягає у визначенні джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів. Отже, узагальнюючи думки вчених, можна трактувати фінансові ресурси банку як грошові ресурси, що формуються за рахунок власних та запозичених джерел та використовуються у банківській діяльності.

1.2 Структура та джерела формування ресурсної бази комерційного банку

За ресурсною ознакою структурні елементи ресурсної бази банків можемо поділити на: трудові ресурси, фінансові ресурси, природні ресурси, матеріальні ресурси, інформаційні ресурси. Проте більшість вітчизняних науковців розглядають під структурою ресурсної бази лише співвідношення власних та залучених фінансових ресурсів, що використовуються банками у процесі своєї діяльності і у даній роботі використовується саме цей підхід.

Ефективність діяльності комерційного банку залежить від наявності в його розпорядженні певної суми грошових коштів, що складають ресурсну базу. Грошові ресурси – фінансова основа всіх видів активних операцій, продуктів, послуг, що надаються або проводяться комерційним банком. Це сукупність коштів, які є власністю банку або тимчасово перебувають у його розпорядженні і протягом певного часу використовуються на власний розсуд [13, 599 с].

Ресурсна база комерційного банку – це сукупність грошових коштів, що надходять у розпорядження банку з різних джерел та використовуються ним для здійснення активних операцій. Розглядаючи економічний зміст ресурсів комерційних банків, необхідно зазначити, що їх перелив здійснюється на кредитній основі й що вони є своєрідним товаром. Споживча вартість банківських ресурсів полягає у спроможності функціонування як капітал і приносити дохід у вигляді позичкового процента, який є складовою банківських прибутків. З огляду на це вважається, що поняття “ресурси комерційного банку” може мати два аспекти.

По-перше, традиційні банківські ресурси являють собою акумульовані банком тимчасово вільні кошти господарства й населення на умовах виникнення зобов'язань власності чи боргу для подальшого розміщення на ринку з метою вилучення прибутку. Ці кошти, по суті, вільна частина пасиву балансу комерційного банку, тому пропонується вважати їх банківськими ресурсами у вузькому розумінні.

По-друге, у зв'язку з тим, що поняття “ресурс” (від французького “resources”) трактується не лише як “засоби і запаси”, а й як “можливості” це

дає право застосовувати його й до поняття банківські ресурси у широкому розумінні. У цьому разі, окрім традиційних банківських ресурсів, у дане поняття можна включити й реальні можливості банків не лише акумулювати кошти в зобов'язання боргу або з власності, а й можливості вилучати прибуток від проведення дохідних банківських операцій (тобто дохідних активних, комісійних і посередницьких операцій). Розмір же прибутку має бути достатнім для окупності залучення та запозичення ресурсів і поступового зростання капіталу банку. Саме розуміння банківських ресурсів у широкому аспекті ставить на центральне місце проблему управління активами й пасивами [13, 604 с].

Ресурсна база комерційного банку – це частина грошового ринку, представлена сукупністю виведених з обігу коштів господарюючих суб'єктів і грошових доходів населення, які мобілізуються банком на умовах виникнення зобов'язання власності та боргу для подальшого розміщення серед юридичних і фізичних осіб, яким необхідні банківські ресурси з метою одержання прибутку.

С. Росс, Р. Вестерфілд і Б. Джордан розуміють під структурою ресурсної бази відношення заборгованості до акціонерного капіталу [14, -720 с.], а І. А. Бланк визначає структуру капіталу як співвідношення усіх форм власних та залучених фінансових ресурсів, що використовуються банком в процесі своєї діяльності для фінансування активів [15, 512 с.]. На думку Вовчак О. Д., Алілуйко М. С. структура ресурсної бази — співвідношення між окремими статтями власного капіталу і зобов'язань банку (залучених і позичених коштів) та між окремими елементами ресурсної бази банку загалом із метою забезпечення стабільності та зниження витратності залучених та позичених ресурсів [16].

Взагалі структура банківських ресурсів окремого комерційного банку залежить від ступеня його спеціалізації або, навпаки, універсалізації, особливостей його діяльності, кредитної та депозитної політики, обсягу послуг клієнтам та стану ринку позичкових ресурсів. За своїм економічним

змістом ресурси комерційних банків дуже різноманітні. Згідно з існуючими у банківській практиці традиціями ресурси комерційних банків поділяють на власні, залучені та позичені кошти.

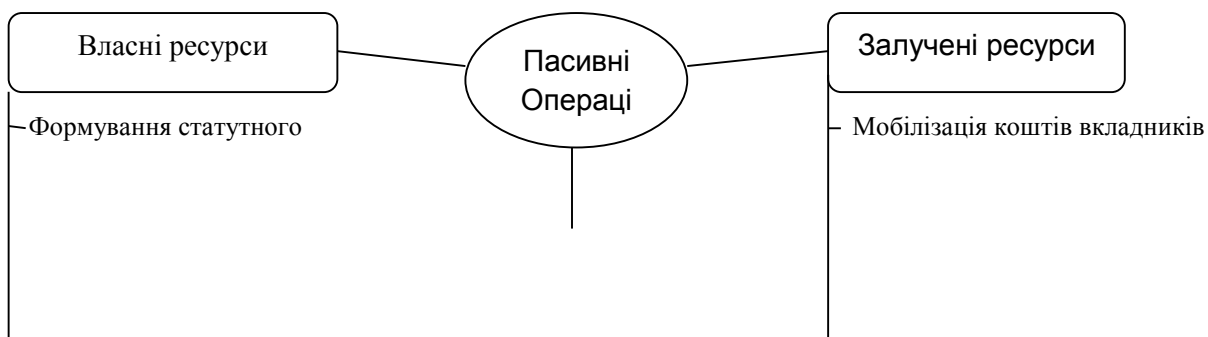
До власних коштів банку належать статутний капітал, резервний та інші фонди, резерви на покриття різноманітних ризиків і нерозподілений прибуток. До залучених коштів відносяться кошти на депозитних рахунках банківських клієнтів, позики, отримані від інших банків, і кошти, отримані від інших кредиторів [17]. Тож на рис. 1. 1 більш детально подана структура ресурсів комерційного банку залежно від джерел їх утворення.

Рис. 1. 1 Структура фінансових ресурсів комерційного банку залежно від джерел їх утворення

Джерело: розроблено автором на основі [17]

На думку Вовчак О. Д., Алілуйко М. С. поряд з виділенням багатьма авторами за критерієм джерел формування лише двох видів ресурсів банку (власних і залучених коштів), необхідно застосовувати розширену класифікація ресурсів за цим критерієм з виокремленням трьох їх видів: власні, залучені і позичені (Рис 1. 2) [18].

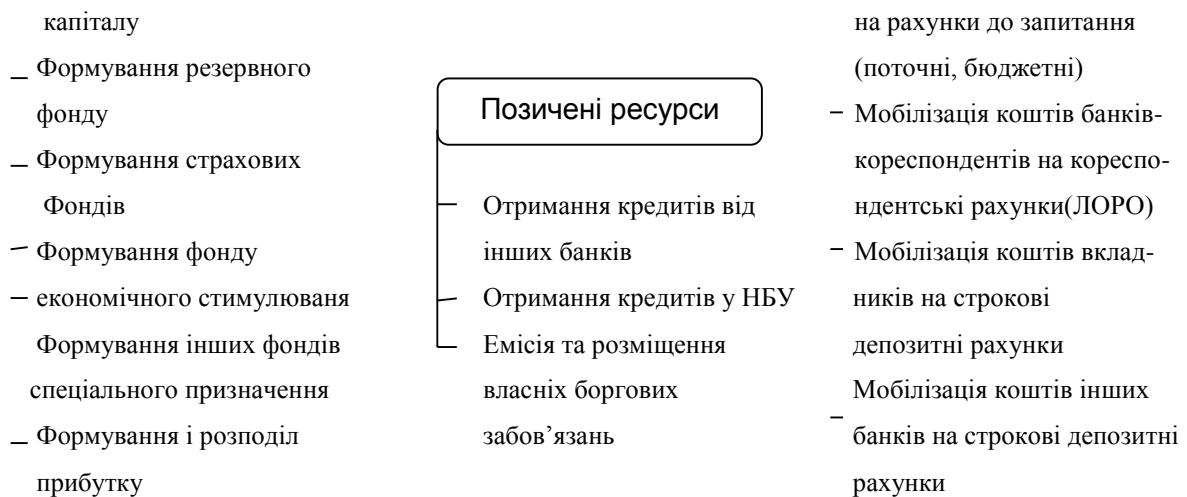

Рис. 1. 2 Структура фінансових ресурсів комерційного банку залежно від джерел їх утворення

Джерело: розроблено автором на основі [18]

Однак і при цьому підході мають місце розбіжності в трактуванні окремих структурних елементів ресурсної бази. Так, на думку Т. П. Остапишиної, позичені ресурси — це грошові кошти кредиторів та інвесторів, мобілізовані банками на певних умовах на міжбанківському та фондовому ринках [18, 112 с.].

При цьому під визначення процесу мобілізації коштів на фондовому ринку підходить і продаж акцій, за рахунок яких може формуватися статутний капітал банку, а це вже сфера формування власного капіталу. Л. О. Дробозіна вказує, що ресурсна база банку формується за рахунок власних, залучених і емітованих коштів [19, 352 с.]. Виділення емітованих коштів як джерела формування ресурсної бази на думку Вовчак О. Д., Алілуйко М. С. є некоректним, оскільки може включати і кошти, створені самим банком в процесі грошово-кредитної мультиплікації.

Власні ресурси — власний капітал і нерозподілений прибуток, власні «ноу-хау», праця штатних працівників, залучені ресурси — придбані на фінансовому ринку кошти у результаті надання банком послуг контрагентам, придбані чи інвестовані технології або патенти, природні ресурси, позичені

ресурси — перекуплені на фінансовому ринку у результаті надання банком послуг контрагентам.

До залучених і позичених коштів належать вклади (депозити), кошти від продажу облігацій та інших боргових цінних паперів, залишки на рахунках клієнтів, кошти, одержані від центрального банку в порядку підтримання ліквідності, а також міжбанківські кредити [20].

За направленістю ресурсних потоків відносно банку ресурси поділяють на:

— вхідні ресурси або ресурси-витрати. Вхідні грошові потоки банку створюють пасивну частину банківського балансу. Саме вони формують ресурсну базу і прибуток від його діяльності. Прикладом вхідних грошових потоків є грошові надходження на кореспондентські рахунки банку, в тому числі кошти, які надходять на розрахункові і поточні рахунки клієнтів, залучені депозити та міжбанківські кредити в момент надходження, інші пасиви. До вхідних необхідно віднести також потоки розміщених активів і процентного прибутку за користування ними в момент повернення;

— ресурси, створені у процесі діяльності або ресурси-результати. До них нами віднесені активи банку, що виникають як наслідок розміщення акумульованих первинних ресурсів; прибуток від його діяльності, придбання нового обладнання та приміщень при розширенні діяльності банку тощо;

— вихідні ресурси. До вихідних ресурсів необхідно віднести всі грошові платежі, які здійснюються з кореспондентських рахунків банку: платежі за дорученням клієнтів, операції з розміщення залучених в тимчасове користування фінансових ресурсів і власних коштів, вкладення в основні засоби. Залучені платні пасиви в момент повернення процентів за їх використання також належать до вихідних грошових потоків [15].

Такий поділ дозволяє простежити причинно-наслідкові зв'язки у процесі формування ресурсної бази та здійснити відповідні кроки щодо збільшення її обсягів у розпорядженні банку.

За часовою ознакою ресурси поділено на: відносно статичні, тобто ресурси, що постійно знаходяться у розпорядженні банку і можуть вилучатися тільки при його ліквідації або реорганізації (кошти статутного капіталу, придбані у власність будівлі, обладнання тощо), відносно динамічні, тобто ресурси, що знаходяться у розпорядженні банку впродовж визначеного строку (залучені і запозичені кошти, орендовані приміщення тощо), статично-динамічні, тобто ресурси, що знаходяться у розпорядженні банку, однак не прогнозовано можуть бути вилучені власниками (кошти в розрахунках, залишки тимчасово вільних коштів на рахунках суб'єктів господарювання, інші джерела).

Дана класифікація дозволяє визначити рівень сталості ресурсної бази банку в часовому вимірі та вжити заходів для підвищення його фінансової міцності.

За ступенем новизни відносно бізнес-процесів банку:

— первинні (нові) ресурси (що раніше не обертались на фінансовому ринку). Первинний характер має залучення ресурсів, що купуються банком на ринку безпосередньо в їх власників (залучаються ресурси держави, сімейних господарств, суб'єктів господарювання, які виникли внаслідок здійснення господарської діяльності, з інших джерел отримання доходів і належать їм на правах власності);

— вторинні ресурси (що раніше вже обертались на фінансовому ринку). Вторинний характер має залучення ресурсів, які не належать безпосередньо кредитору банку, а вже залучені ним в інших суб'єктів на грошовому ринку [21, 384 с.].

Використання цього критерію має практичне значення, тому що: по-перше, стабілізація економіки України, зростання темпів її економічного розвитку та інтеграція у світовий економічний простір супроводжуються поліпшенням фінансових результатів діяльності підприємств і доходів громадян, тому використання цього критерію буде своєрідним індикатором рівня розвитку економіки держави;

по-друге, розвиток грошового ринку супроводжується збільшенням кількості фінансових посередників, тому підвищення частки коштів вторинного залучення буде відображати вдосконалення інституційної структури грошового ринку та трансформаційної функції банківської системи. Однак, якщо ця тенденція від-бувається на тлі кризових явищ в економіці, це буде характеризувати нестабільність і високу вартість ресурсної бази банків;

по-третє, виділення цих груп ресурсів дозволяє оцінити ступінь успішності грошової політики в країні та міру довіри до банківської системи в суспільстві.

Пропорції співвідношення коштів первинного і вторинного залучення визначаються розміром перших, тому що обсяги коштів вторинного залучення у першу чергу залежать від обсягів коштів на рахунках, що формують первинний ресурсний ринок.

За ступенем участі у фінансово-господарській діяльності банку ресурси групуються як:

— ресурси, які беруть безпосередню участь у операційних бізнес-процесах (прямі) та формують ядро ресурсної бази банку (грошові кошти, персонал, матеріально-технічна база);

— ресурси, які опосередковано беруть участь у операційних бізнес-процесах (непрямі), забезпечуючи функціонування банку загалом (рівень оснащення системами обробки інформації та комунікаціями, невиробничі основні засоби, правова та юридична підтримка здійснення банківської діяльності, лобіювання інтересів банку, становище банку на ринку та сприйняття його суспільством, наявність кваліфікованої та відданої банку команди менеджерів тощо).

Використання запропонованої структури на практиці стимулює банк приділяти увагу всебічному вдосконаленню своєї діяльності в умовах зростаючої конкуренції та виживання в умовах кризових ситуацій на грошовому ринку.

Вовчак О. Д., Алілуйко М. С. запропонували запровадити критерій класифікації ресурсів за їх функціональним призначенням. Згідно з цим критерієм ними виділено три складових:

— ресурси, призначені для формування портфеля дохідних активів (кредити, надані клієнтам банку; міжбанківські кредити; вкладення в спекулятивні операції — валютні цінності, цінні папери; інвестиційні вкладення тощо);

— ресурси, призначені для створення матеріально-технічної і технологічної бази банку;

— ресурси, призначені для самострахування банку від банківських ризиків, до яких слід віднести:

а) обов'язковий резервний фонд, сформований в межах нормативу обов'язкового резервування згідно з вимогами чинного законодавства;

б) спеціальний резервний фонд, сформований в межах, установлених загальними зборами учасників (засновників, акціонерів) [22, 559 с.].

Водночас варто зазначити, що структура ресурсів окремих банків є індивідуальною і залежить як від їх спеціалізації, так і особливостей їх діяльності, стану розвитку фінансового ринку, макроекономічної стабільності в країні та інших чинників. Так, в універсальних банках основний видом залучених ресурсів виступають короткострокові депозити, оскільки такі банки здійснюють переважно операції з короткострокового кредитування, а іпотечні банки залучають ресурси в основному шляхом випуску та розміщення довгострокових зобов'язань, переважно іпотечних облігацій, що зумовлено здійсненням ними довгострокового кредитування під заставу нерухомості.

Згідно зі статтею 4 Закону «Про банки і банківську діяльність» держава самостійно формує та використовує власні банківські ресурси, які складаються з коштів банків, залишків коштів на поточних рахунках підприємств, установ та організацій, вкладів населення, коштів на бюджетних рахунках, коштів у міжбанківських розрахунках та інших грошових ресурсів [2].

Обсяг фінансових ресурсів визначає попит на фінансовому ринку й безпосередньо впливає на розмір процентних ставок як за пасивними, так і за активними операціями.

З початку 2014 року в Україні продовжує тривати тенденція зростання основних показників діяльності комерційних банків. Станом на 01.09.2019 р. пасиви банків збільшилися на 101 873 млн. грн. (станом на 01.01.2014р. вони становили 1 278 095 млн. грн.) і склали 1 379 968 млн. грн. Зростання капіталу банків відбулося за рахунок збільшення статутного капіталу на 167,42% (табл.1.1.). Щодо зобов'язань банків України, то вони також збільшилися на 8,04% і на 01.10.2018р. становили 1 172 761 млн. грн. (станом на 01.01.2014р. вони становили 1 085 496 млн. грн).

Таблиця 1. у2 Структура ресурсів комерційних банків України протягом 2014-2018 років, млн. грн

Показники	Роки				
	2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6
Капітал	185239	180150	222170	414668	495377
Зобов'язання	1085496	1168829	1150672	1132515	1172761
Усього ресурсів	1270735	1348979	1372842	1547183	1668138
Питома вага капіталу, %	14,57%	13,35%	16,18%	26,8%	29,7%
Питома вага зобов'язань, %	85,4%	86,64%	83,82%	73,2%	70,3%

З вищенаведеного аналізу ресурсів комерційних банків України бачимо, що головним джерелом банківських ресурсів є залучені кошти, частка яких в середньому по банківській системі України складає приблизно 80% від загальної величини ресурсів, а решта 20% - власний капітал.

Взаємозв'язок ключових елементів системи банківських ресурсів постійно змінюється й розвивається, тому їх структуризація й детальне дослідження мають важливе теоретичне й практичне значення.

Від структури ресурсів залежать не тільки обсяги здійснення операцій банку, а й взагалі його функціонування. Слід зазначити, що обсяги ресурсів,

тобто їх кількісна сторона, по - різному можуть впливати на стабільність та прибутковість діяльності банку.

Ресурси кожного комерційного банку мають конкретну структуру, тобто співвідношення між власними, залученими та запозиченими коштами. Ця структура складається насамперед під впливом конкретних умов: універсалізації чи спеціалізації банку, його кредитної тактики і стратегії, позиції на грошовому ринку, обсягу продуктів і послуг, які пропонуються клієнтам. Водночас слід зазначити, що структура ресурсної бази окремого банку є індивідуальною і залежить від ступеня спеціалізації банку, універсалізації банківських операцій та інших факторів.

Як бачимо, в банківській діяльності постійно постає питання формування оптимального складу й структури ресурсної бази, що має забезпечити вирішення головної проблеми банківської діяльності “прибутковість-ліквідність”. Для вирішення даної проблеми, комерційний банк здійснює формування своєї ресурсної бази (тобто залучення й запозичення коштів у боргові зобов’язання й формування власного капіталу), орієнтуючись на:

- максимізацію доходів комерційного банку;
- мінімізацію витрат, пов’язаних із формуванням банківських ресурсів;
- максимальну віддачу механізму захисту банківських ресурсів від втрат [23].

Найризиковіші серед строкових депозитів – це вклади населення. Практика свідчить, що останні орієнтуються перш за все на ринкову кон’юнктуру. Повністю залежні від ринку, ці кошти є високомобільними, занадто сильна орієнтація на них при настанні несприятливої ситуації може поставити банк у скрутне фінансове становище у результаті масового відпливу коштів. Строкові депозити дають змогу здійснювати довгострокові кредитні операції, що приносить більший дохід банку.

Вклади населення є одним із найбільш стійких джерел банківських ресурсів, тому важливо підвищувати зацікавленість населення в заощадженнях, зокрема, за рахунок організації сімейних вкладів, активізації

операцій за вигащними вкладами, розширення практики цільових вкладів. Реклама цільових вкладів впливає на свідомість вкладника, змушує клієнта замислитись над метою зберігання заощаджень, а при збігові вкладу та потреб клієнта саме цільове призначення вкладу є додатковим стимулом для клієнта.

Кошти юридичних осіб як залучені ресурси мають короткостроковий характер. Податковий тиск змушує значну частину суб'єктів підприємницької діяльності працювати “в тіні”, внаслідок чого чимало коштів не перебуває у банківському обігу. На цей вид ресурсу впливає ряд чинників:

- мінімальні витрати з обслуговування роблять цей ресурс найдешевшим серед банківських зобов'язань, враховуючи реальні процентні виплати;
- ведення поточних рахунків клієнтів зобов'язує банк підтримувати найвищий рівень першокласних ліквідних активів;
- найменша порівняно з іншими видами банківських зобов'язань залежність від кон'юнктури ринку пояснюється призначенням даних коштів – здійснення функцій засобу обороту [22, 559 с.].

Банк може прогнозувати кошти на поточних рахунках, вивчаючи економічну ситуацію в країні, регіонах, а також здійснюючи оперативне спостереження за грошовими потоками, що дає змогу йому об'єктивніше оцінювати платоспроможність клієнта і перспективу стану його поточного рахунка.

Міжбанківський кредит як джерело формування ресурсів банку важко оцінити однозначно. Як інструмент залучення коштів, використовуваних для подальшого розміщення в дохідні кредитні операції в трансформаційній економіці, можливе використання лише кредитів рефінансування під реальні кредитні вкладення. Кредити комерційних банків можна рекомендувати включати у ресурсну базу банку переважно для підтримки поточної ліквідності. Граничний рівень міжбанківського кредиту в ресурсній базі може становити не більш як 5%.

Для зручності розгляду та практичної оцінки джерел банківських ресурсів вдаються до їхньої класифікації. Є кілька різних класифікацій

ресурсів комерційних банків, побудованих на основі різних критеріїв, а саме:

за економічним змістом:

- власні кошти, що складаються із статутного фонду, резервного та інших фондів, що створюються в процесі діяльності банку;

- нерозподілений прибуток банку; кошти банків-кореспондентів; кошти клієнтів на рахунках банків;

- грошові заощадження населення, що формуються в результаті зменшення поточного особистого споживання населення;

- міжбанківські кредити, включаючи кредити від НБУ;

- цінні папери випущені;

- інші ресурси.

за місцем мобілізації:

- ті, що мобілізуються самим банком;

- придбані в інших банках.

за можливістю прогнозування величини ресурсу:

- ті, що піддаються безпосередньому прогнозуванню;

- ті, що піддаються опосередкованому прогнозуванню.

- власні; залучені (кошти, які банк залучає на вклади і депозити);

- запозичені (кошти, які банк залучає шляхом випуску облігацій або міжбанківських кредитів).

за можливістю використання:

- постійні;

- тимчасові [23, 243 с.].

Традиційно ресурси комерційного банку формуються за рахунок різних джерел. Одним із джерел формування і збільшення ресурсної бази банківської установи є власні кошти або капітал банку.

У вітчизняній та зарубіжній літературі суть капіталу як категорії визначається з точки зору джерел його формування, серед яких можна виділити: акціонерний капітал; резервний капітал; нерозподілений прибуток (частина прибутку, яка залишається після виплати дивідендів і відрахувань в

резервні фонди). Саме ж поняття “капітал” (англ., фр. - capital; лат. - capitalis) означає багатство у формі грошових коштів, цінних паперів, нерухомості, яке використовується для самозбільшення.

Поряд із власним капіталом наступним важливим джерелом фінансових ресурсів банку є залучені кошти клієнтів та кредитних установ. Залучені ресурси - це тимчасово вільні кошти вкладників, мобілізовані банком на певних умовах і на певний термін чи до запитання. У світовій банківській практиці всі залучені ресурси за способом їх акумуляції групують таким чином:.

- депозити;
- недепозитні залучені кошти.

Депозит (вклад) - це грошові кошти у готівковій або безготівковій формах, національній або іноземній валютах, передані до банку їх власником або третьою особою за рахунок і за дорученням власника для зберігання на визначених умовах. Операції, пов’язані із залученням коштів для вкладів називаються депозитними. Депозитним може бути будь-який відкритий клієнту в банку рахунок, на якому зберігаються його грошові кошти [25].

Недепозитні залучені кошти - це кошти, які банк отримує у вигляді позички або шляхом продажу власних боргових зобов’язань на ринку. Недепозитні джерела банківських ресурсів відрізняються від депозитних тим, що мають, по-перше, неперсональний характер, тобто не асоціюються із конкретним клієнтом банку, а залучаються на ринку на конкурентній основі, і по-друге, ініціатива залучення цих коштів належить самому банку. Недепозитними залученими ресурсами користуються в основному великі банки. Придбання недепозитних коштів здійснюється великими сумами, тому їх вважають операціями, що мають оптовий характер [25].

1.3. Депозити як основне джерело ресурсів банку

У вітчизняній і закордонній економічній літературі існує багато визначень поняття «депозит». Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», депозит – це кошти в готівковій або в безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їхніх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладникові відповідно до законодавства України та умов договору [2].

Згідно з статтею 47 Закону «Про банки і банківську діяльність» банк має право здійснювати банківську діяльність на підставі банківської ліцензії шляхом надання банківських послуг. До банківських послуг належать:

1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;

2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах, та рахунків умовного зберігання (ескроу);

3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик [2].

Також інформацію про депозити можемо дізнатися з Правил розроблених відповідно до п.1.13 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" (334/94-ВР). Цими Правилами регулюється загальний порядок залучення комерційними банками України коштів (як у національній, так і в іноземній валюті) юридичних і фізичних осіб на депозитні рахунки і випуску ощадних (депозитних) сертифікатів.

У цих Правилах терміни мають таке значення:

- депозит (вклад) - кошти, що надаються фізичними чи юридичними особами в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно із чинним законодавством України, або нерезиденту на чітко визначений строк та під процент і оформлюються відповідною угодою;

- депозитна операція - операція із залучення коштів на вклади та розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів.

Суб'єктами депозитних операцій є комерційні банки, які виступають як позичальники, так і кредитори - власники коштів.

Об'єктом депозитних операцій є кошти, що передані комерційному банку на умовах, визначених двосторонньою угодою.

Депозити поділяються на:

- до запитання;
- на визначений строк (строкові);
- іменні депозити;
- депозити на пред'явника.

Депозити до запитання - це кошти, що знаходяться на поточних, бюджетних рахунках, на кореспондентських рахунках комерційних банків і використовуються власниками залежно від потреби в цих коштах. Умови сплати процентів за залишками коштів за цими рахунками визначаються у двосторонніх угодах при відкритті цих рахунків. Депозити на визначений строк - це кошти, що зберігаються на окремих депозитних рахунках у банку протягом установленого строку, який визначається при відкритті цих рахунків.

Строковими депозитами є також кошти, що отримані від інших комерційних банків як депозит (вклад) на конкретний строк.

Сума, строки та умови приймання строкових депозитів визначаються банком-позичальником відповідно до його фінансових можливостей за погодженням з вкладником.

Залучення депозитів (вкладів) юридичних і фізичних осіб оформляється банком шляхом:

- відкриття строкового депозитного рахунку з укладенням договору банківського вкладу (видачею ощадної книжки);
- видачі ощадного (депозитного) сертифіката.

За договором банківського депозиту (вкладу) комерційний банк, який прийняв кошти від вкладника або кошти, що надійшли на рахунок вкладника від іншої сторони, зобов'язується виплатити вкладнику суму депозиту (вкладу) та нараховані проценти на умовах та в порядку, що передбачені договором. Договір банківського вкладу має бути укладений письмово.

Особливості залучення вкладів на строкові депозитні рахунки і випуску ощадних (депозитних) сертифікатів комерційних банків регулюються їхніми внутрішніми положеннями.

Ощадний (депозитний) сертифікат (далі - сертифікат) - це письмове свідоцтво банку про депонування коштів, яке засвідчує право вкладника або його правонаступника на отримання після закінчення встановленого строку суми депозиту (вкладу) та процентів за ним. Відповідно до законодавства України сертифікат є цінним папером.

Комерційні банки зобов'язані оприлюднити умови укладення депозитного договору, відкриття депозитних рахунків та випуску ощадних (депозитних) сертифікатів шляхом розміщення такої інформації або в друкованих засобах масової інформації чи в загальнодоступному для клієнтів місці в установі банку, або обома способами одночасно [2].

Депозит – це грошові кошти, які внесені в банк клієнтами, зберігаються на їхніх рахунках і використовуються згідно з укладеною угодою та банківським законодавством [26, с. 101]. Так, О. Васюренко під депозитом розуміє гроші, передані в банк їхнім власником для зберігання, та які залежно від умов зберігання числяться на тому чи іншому банківському рахунку [27]. Р. Коцовська зазначає, що депозит – це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками в банку на визначений договором строк [28]. О. Островська стверджує, що банківський депозит потрібно розглядати як грошові кошти фізичних і юридичних осіб, які розміщені на тимчасове зберігання в банк [29, с. 50].

Слід зазначити, що в «Економічній енциклопедії» банківські депозити розглядають як грошові засоби, які вносять у банк у формі вкладів, за які банк

виплачує проценти, а депозитні ресурси пояснюються як засоби, поміщені в банк для зберігання, які використовуються для подальшої виплати процентів вкладників [30, 848 с.].

О. Петрук вважає, що депозит – це кошти, що надаються фізичними чи юридичними особами в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно із чинним законодавством України, нерезиденту на чітко визначений строк та під процент і оформлюються відповідною угодою [31, с. 74].

Р. Тиркало під депозитом розуміє грошові кошти в готівковій або безготівковій формі, у національній або іноземній валюті, що передані банку їх власником або третьою особою за дорученням та за рахунок власника для зберігання на певних умовах [32, с. 164].

А. Герасимович стверджує, що депозитом є не що інше, як зобов'язання банку за тимчасово залученими коштами фізичних та юридичних осіб або цінними паперами за відповідну плату [33, с. 60].

Отже, більшість авторів, які займалися аналізом депозитів, визначають депозит як гроші або грошові кошти, що передані в банк на зберігання під певний відсоток. Проте деякі автори депозит розглядають не як кошти, що залучені банком на зберігання, а як позика, що надається суб'єктами господарювання та населенням у користування банку на вигідних умовах [35, 599 с.]. Аналізуючи всі вищеперелічені підходи до визначення поняття «депозит», спинимося на вагомості цього елемента як основного джерела доходності в загальній структурі ресурсів банку.

На думку Князь С. В., Горун М. В., перш ніж давати узагальнене визначення поняття «депозит», варто виходити лише з тих класифікаційних ознак, які можуть допомогти розкрити сутність категорії. Передусім до цих ознак потрібно віднести:

- зв'язок між грошовими коштами, отриманими клієнтом, та їхньою частиною, яка буде відкладена на депозит;
- розкриття мети укладення депозиту;

– велику кількість пропозицій на депозитному ринку [36, с. 164-168]

Князь С. В., Горун М. В. наводять наочне зображення базових складових поняття “депозит”

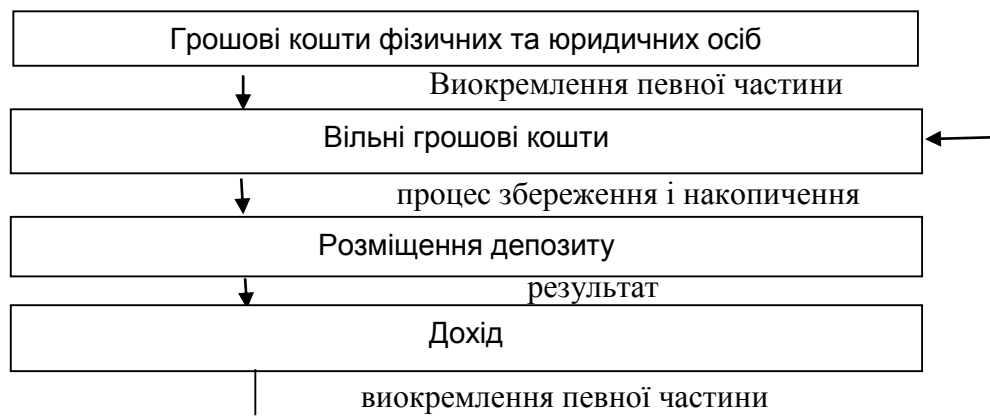

Рис 1. 3 Базові складові поняття “депозит”.

Джерело: складено автором на основі [36]

Виходячи з проведеного аналізу наявних підходів до визначення поняття «депозит», наводимо уточнення цієї категорії, а саме: депозит – це вільні грошові кошти фізичних та юридичних осіб у національній чи іноземній валюті, залучені банком на договірній основі для подальшого їх спрямування у кредитно-інвестиційний процес на умовах повернення, платності та строковості.

На думку Князя С. В. на депозит фізична особа вносить саме вільні грошові кошти, які залишились після споживання, і на момент укладення депозиту вони ніде не задіяні. Щодо юридичних осіб, то варто наголосити, що займаючись бізнесом, вони проводять свої платежі через поточні рахунки, при цьому кошти списуються з такого рахунку на підставі доручень. Після розрахункових операцій на поточному рахунку залишається вільна сума грошей, яку юридична особа з метою отримання більшого прибутку перекладає на депозит [36].

Що стосується договірної основи залучення банком депозитів, то її регулює Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними та фізичними особами за № 1256/8577

від 29.12.2003 року, на підставі якого залучення банком вкладів підтверджується договором депозитного рахунку. Після укладення договору кошти переходять у розпорядження банку. В основному банки отримують найвищий прибуток від процентної маржі між відсотковими ставками за депозитами і кредитами.

Депозит, як згадувалось вище, залучається на умовах повернення, платності та строковості. Отже, умова повернення означає те, що вклад має бути повернутий на першу вимогу клієнта або на умовах повернення зі сплином установленого в угоді строку. Друга умова платності полягає у сплаті банком суми депозиту і нарахованих за ним процентів. Під третьою умовою строковості слід розуміти, що банк укладає з вкладником договір на певний строк, після якого кошти мають бути повернуті вкладникові разом із нарахованими відсотками.

Запропоноване Князь С. В., Горун М. В. визначення відрізняється від наявних тим, що основний акцент вони поставили на вільних грошових коштах, з яких укладається депозит і напрям цього ресурсу. Отже, вкладник розміщує на депозит не просто гроші чи грошові кошти, він розміщує вільні кошти, які зараз не потрібні, а відкладаються на майбутнє використання. Щодо напряму, то банк зацікавлений у тому, щоб найефективніше вкласти залучені ним ресурси.

Як правило, всі депозити, як до запиту, так і на термін, вважаються основним джерелом банківських ресурсів [37, 152с.]. Це обумовлено особливістю діяльності банків, що полягає у незначній питомій вазі власних коштів у банківських пасивах [38].

Класифікація депозитів — це поділ їх на різні групи за рядом ознак. Класифікація потрібна насамперед для статистики, аналізу, прийняття управлінських рішень у банківській сфері, а також для інформування як наявних, так і потенційних клієнтів. Складність полягає в тому, що в банківській та інвестиційній практиці постійно з'являються все нові і нові види фінансових продуктів, які буває важко однозначно віднести до тієї або іншої

класифікаційної групи. Існують різні концептуальні підходи щодо класифікації депозитів депозитів (рис 1. 4).

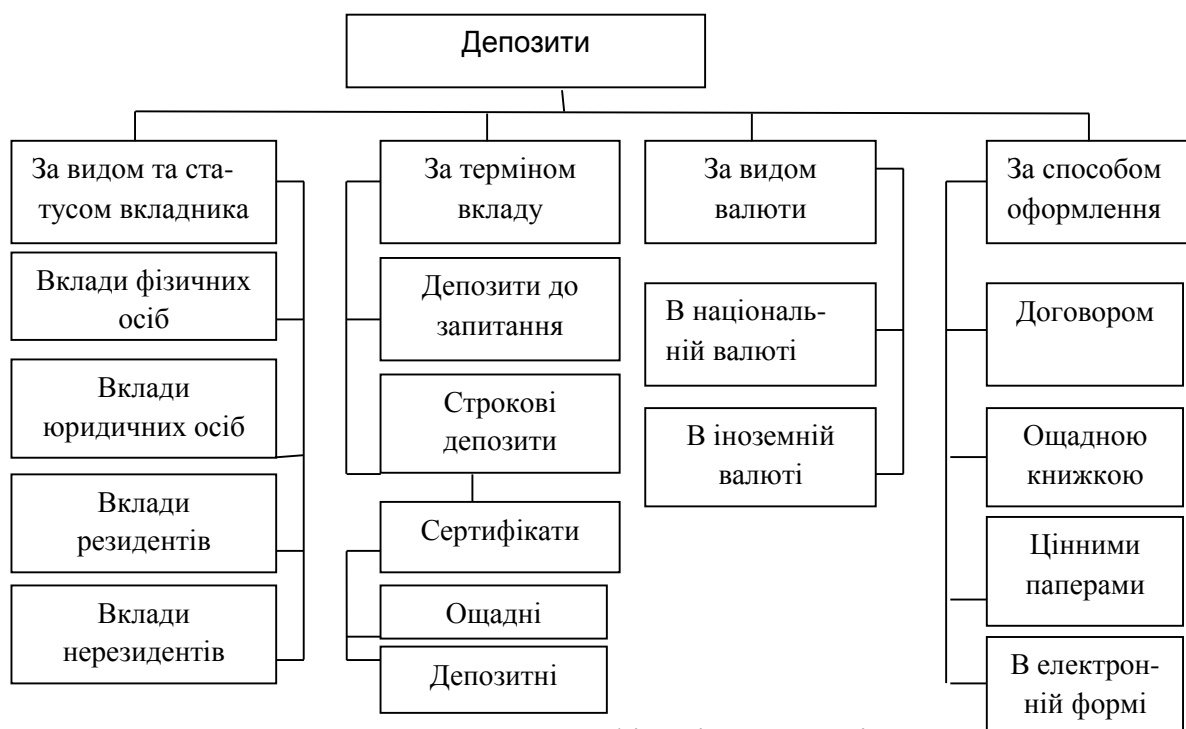

Рис 1. 4 Класифікація депозитів

Джерело: складено автором на основі [35]

Як бачимо, залежно від терміну і порядку вилучення: депозити до запитання та строкові депозити; за ступенем подорожчання: безкоштовні (кошти на поточних рахунках) і платні (кошти на депозитних рахунках); за способом оформлення виділяють депозити, оформлені договором (поточні рахунки і депозити), оформлені ощадною книжкою (рахунки з ощадною книжкою), оформлені цінними паперами (депозитний і ощадний сертифікати, облігації).

Депозити за своїм економічним значенням можуть бути як пасивними, так і активними. Активні депозити – розміщення банківських коштів на вклади в інших банках. Пасивні депозити – це кошти, залучені банком.

Вклади громадян неоднорідні за економічною природою та властивістю трансформуватись у кредитні ресурси як самого банку, так і кредитної системи в цілому. Вони поділяються на три основні види:

- вклади до запитання;
- строкові вклади;

- ощадні вклади [39, 410 с.]

Вклади до запитання зручні для клієнтів, які регулярно здійснюють платежі, оскільки це дає змогу проводити розрахунки без використання готівки, що насамперед безпечно. Депозити до запитання – це кошти, що зберігаються на поточних рахунках, на спеціальних рахунках (для зберігання власних коштів підприємств, призначених для капітальних вкладень, на контокорентних рахунках), кредитові залишки коштів на кореспондентських рахунках за розрахунками з іншими банками, кошти місцевих бюджетів, кредитові залишки на рахунках іноземних банків-кореспондентів. Вони використовуються для здійснення поточних розрахунків власника рахунку з його партнерами. За вимогою клієнта кошти з поточного рахунку у будь-який час можуть вилучатися шляхом видачі готівки, виконання платіжного доручення, сплати чеків або векселів. До вкладів до запитання прирівнюються внески із попереднім повідомленням банку про намір зняти гроші з рахунку (за умови, що термін повідомлення не перевищує одного місяця). Оскільки залишки коштів постійно змінюються, рахунки мають короткостроковий характер зберігання. Одним із видів депозитів до запитання є залишок коштів на кореспондентських рахунках, відкритих у даному банку іншими банками

До строкових депозитів відносяться грошові кошти, що зберігаються на банківських депозитних рахунках протягом наперед встановленого терміну і можуть бути знятими після закінчення цього терміну або після попереднього повідомлення банку за встановлений період (не менше одного місяця). На строкових вкладах кошти розміщуються в банках на конкретно визначений термін.

Власне строковий вклад повертається власникові у попередньо обумовлені терміни. У разі, коли строковий вклад не вилучено вкладником у визначений термін, власник надалі може розпоряджатися цим вкладом як вкладом до запитання. Строкові вклади можуть прийматися з визначенням мінімального строку зберігання. Вилучення строкових вкладів відбувається шляхом переказування грошей на поточний рахунок або готівкою з каси

банку. Строкові вклади є для банків кращим видом депозитів, оскільки вони стабільні і зручні у банківському плануванні. За ними сплачується високий депозитний процент, рівень якого диференціюється залежно від терміну, виду внеску, періоду повідомлення про вилучення, загальної динаміки ставок грошового ринку та інших умов. Очевидно, що строкові депозити вигідні як вкладникам, так і банкам; останні користуються залученими коштами тривалий термін і мають змогу розширювати коло активних операцій. Власне строковий депозит повертається власнику в заздалегідь обумовлений термін, до цього моменту рахунок "заблокований" і банк ним розпоряджається. Якщо вкладник продовжує зберігати гроші на депозитному рахунку після обумовленого терміну, то розпоряджатися ним може як поточним рахунком [41, 410 с.]

Строкові вклади є джерелом одержання прибутків їхніми власниками. Вони оформляються депозитним договором у письмовій формі між власником коштів і комерційним банком. Депозитний договір засвідчує право комерційного банку управляти залученими від юридичних і фізичних осіб коштами та право вкладників отримати в чітко визначений строк суму депозитного вкладу та відсотків за його користування. Договір укладається в двох примірниках, один з яких зберігається у клієнта, інший у банку.

Різновидністю строкових депозитів терміном більше року є депозитні сертифікати. Депозитний сертифікат – це цінний папір, що може використовуватися його власником як платіжний засіб і обертатися на фондовому ринку. Депозитний сертифікат – письмове свідоцтво кредитної установи про депонування грошових коштів на визначений термін, яке дає право вкладникові одержувати депозитну суму і встановлений дохід. Сертифікати мають суттєву перевагу над строковими вкладками, оформленими депозитними договорами. Завдяки вторинному ринку цінних паперів сертифікат може бути достроково проданий власником іншій особі з одержанням деякого прибутку за час зберігання і без зміни при цьому обсягів

ресурсів банку, тоді як дострокове вилучення власником строкового вкладу означає для нього втрату прибутку, а для банку – втрату частини ресурсів.

Сертифікати бувають депозитні та ощадні. Депозитні сертифікати надаються юридичним, а ощадні – фізичним особам. Сертифікати можна класифікувати за такими ознаками:

- спосіб випуску – сертифікати випускаються як одноразово і серіями;
- спосіб оформлення – іменні і на пред'явника;
- термін обертання – термінові і до запитання;
- умови сплати процентів – з регулярною виплатою процентів після закінчення визначеного розрахункового періоду і з виплатою процентів у день погашення сертифікатів .

Ощадні вклади слугують власникам для накопичення грошових заощаджень. Ощадні вклади - це стабільні залучені кошти, які використовують банки для інвестування економіки. Ощадні вклади можуть бути: до запитання та строкові. Власнику ощадного вкладу видається іменне посвідчення про внесок у формі ощадної книжки, в якій відбуваються всі операції на рахунку. Зняття грошей з ощадного рахунку здійснюється за попереднім повідомленням власника внеску. Період завчасного попередження може бути визначений законом (як засіб державного регулювання) або встановлюється за договором між банком та власником рахунку. За ощадними вкладками банки нараховують проценти. Отже, ощадні вклади передбачають тривале існування на рахунках стабільного залишку коштів, що використовуються в активних банківських операціях.

Комплекс заходів комерційного банку із формування портфеля депозитних послуг, різноманітних форм і методів здійснення цих заходів, визначення його конкурентних позицій на даному сегменті ринку та забезпечення стійкості і надійності ресурсної бази називають депозитною політикою [41].

У випадку, якщо банк не може повернути вкладникам кошти цю функцію перебирає на себе Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, але за певних умов:

договору банківського вкладу (депозиту);

банківського рахунку;

шляхом видачі іменного депозитного сертифіката.

Фонд гарантує відшкодування коштів, які були залучені банком в готівковій або безготівковій формі у національній або в іноземній валюті. Відшкодування вкладів, залучених банків в іноземній валюті відбувається у гривні за офіційним курсом НБУ на день початку процедури виведення банку з ринку.

Кожному вкладнику у кожному банку Фонд відшкодовує кошти в розмірі вкладу, включаючи відсотки, станом на день початку процедури виведення Фондом банку з ринку, але не більше суми граничного розміру відшкодування.

200 тис. грн – максимальна сума відшкодування, незалежно від кількості рахунків в одному банку.

Нарахування відсотків за вкладами припиняється в день початку процедури виведення Фондом банку з ринку. А у разі прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність», — у день прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку [2].

Фонд гарантує відшкодування коштів за вкладом, який вкладник має в банку, що в подальшому реорганізувався шляхом перетворення, на тих самих умовах, що і до реорганізації.

Вклади, передані перехідному банку, гарантуються Фондом на тих самих умовах, що існували до дня їх передачі [42].

Важливим інструментом формування ресурсної бази є депозитна політика банку. Звідси випливає, що депозитна політика банку – це стратегія і

тактика банку щодо залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів і визначення найефективнішої комбінації її джерел. Мета депозитної політики полягає в досягненні максимального прибутку за всебічного задоволення потреб клієнтів у депозитних послугах. Для отримання прибутку банки використовують залучені кошти юридичних і фізичних осіб для здійснення кредитних та інвестиційних операцій за більш високі процентні ставки. [43, 390 с.]

Розглянемо джерела фінансових ресурсів банку:

А) Капітал, що складається з акціонерного капіталу та резервних фондів. З огляду на збитки минулих років, спричинені транзакціями попередніх бенефіціарних власників, банк має накопичений дефіцит, що покривається внесками в статутний капітал.

Б) Кошти клієнтів, з яких на кінець 2018 року близько 50% припадало на поточні високодиверсифіковані рахунки, переважно фізичних осіб. Завдяки низькій концентрації клієнтської бази Банк має стійкі поточні пасиви, що забезпечують низьку вартість залучених ресурсів порівняно з конкурентами.

В) Кошти міжбанківського ринку та рефінансування НБУ. В своїй політиці управління ліквідністю банк не спирається на цей вид ресурсів, використовуючи їх лише в виключних випадках та в лімітованому обсязі.

Політика управління Банком спрямована на ефективне управління всіма видами ресурсів, поліпшення фінансових показників діяльності Банку, а також підвищення вартості його активів.

Проте все ж бачимо, що саме депозитна політика займає в управлінні одну з ключових ролей. Котра у АТ КБ «ПРИВАТБАНК», як і в решти комерційних банків, ґрунтується на дослідженні досягнутого рівня розвитку депозитних відносин банку з клієнтами і націлена на їх вдосконалення та розвиток.

Адже комерційному банку важливо розробляти депозитну політику насамперед тому, що це дає можливість регулювати, управляти, раціонально організувати взаємини між банком і його клієнтами щодо зворотного руху

коштів. У процесі розробки депозитної політики комерційного банку слід враховувати рівень розвитку суспільства, банківської системи держави і конкретного банку.

Висновки до розділу 1

Враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що фінансові ресурси відіграють в діяльності банківських установ визначальну роль, бо саме від їх стану залежить успішність банківської діяльності та розвиток банківської системи України в цілому.

Аналіз економічної літератури дав змогу дійти висновку, що трактування фінансових ресурсів повинно в собі містити джерела формування, матеріальний вияв та мету використання ресурсів. Майже всі вчені вважають фінансові ресурси банку сукупністю матеріальних коштів. Розбіжність думок авторів полягає у визначенні джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів. Узагальнюючи підходи, можна трактувати фінансові ресурси банку як грошові ресурси, що формуються за рахунок власних та запозичених джерел та використовуються у банківській діяльності.

У структурі ресурсів поряд із власним капіталом наступним важливим джерелом фінансових ресурсів банку є залучені кошти клієнтів та кредитних установ, серед яких особливе місце належить депозитам. Депозит (вклад) - це грошові кошти у готівковій або безготівковій формах, національній або

іноземній валюті, передані до банку їх власником або третьою особою за рахунок і за дорученням власника для зберігання на визначених умовах.

Ефективність формування ресурсної бази банку залежить від раціонального поєднання трьох чинників: стабільності (стійкості), вартості та строковості.

Щодо банківських установ, то залучення тимчасово вільних коштів у депозити сприяє підвищенню ліквідності банку; збільшенню обсягів активних операцій та формуванню їх ефективної структури; прискоренню безготівкових розрахунків; зменшенню вартості ресурсів порівняно з міжбанківськими кредитами.

Розглядаючи депозитну політику банку як елемент банківської політики, слід зазначити, що мета депозитної політики органічно пов'язана із загальними стратегічними цілями банку і узгоджується з ними. Загальною метою банківської політики в цілому та депозитної політики, як її елементу, є скорочення витрат, пов'язаних із залученням коштів, одержання прибутку від розміщення коштів вкладників, а також динамічний розвиток банку в напрямі збільшення обсягів і спектра послуг, що гарантує стабільність та зростання прибутку банку.

Отже, важливою економічною основою депозитної діяльності комерційних банків є формування депозитної бази, тобто залучених ресурсів банку. Незважаючи на всі недоліки притаманні депозитам, правильна та ефективна організація депозитної діяльності необхідна для забезпечення нормальної банківської діяльності.

2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1 Характеристика видів та порядку оформлення депозитних вкладів у АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» — найбільший за розмірами активів український банк і лідер роздрібного банківського ринку України, зареєстрований 19 березня 1992 року. Ініціатором створення банку, його першим головою правління був український бізнесмен та політик Сергій Тігіпко.

Тож, для початку необхідно розглянути організаційну характеристику АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Функціонування банку забезпечує гнучка організаційна структура управління (ОСУ), яка обумовлена тим, що АТ КБ «ПРИВАТБАНК» є міжрегіональним універсальним та системним банком із розгалуженою мережею філій та відділень по всій території України та за її межами. ОСУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» є однієї з найбільш прогресивних як серед банків України, так і банків Східної Європи. По суті вона є комбінованою,

тому що містить ознаки широко розповсюджених у світовій практиці видів ОСУ:

1) горизонтальна (площинна), оскільки в ній виділено лише 3 рівні управління:

- вищий - Head-office (Головний офіс) має повну господарську і адміністративну самостійність. Управління Головним офісом та системою АТ КБ «ПРИВАТБАНК» в цілому здійснюється Правлінням банку;

- середній - Middle-office (Головні регіональні управління, Регіональні управління, Самостійні філії);

- нижчий - Front-office (відділення). Front-office представлений відділеннями групи Ф, А, Б, В, Г. Основна мета - обслуговування клієнтів.

2) лінійно-функціонально-штабна. В ОСУ сформовано штаби при Голові Правління, при Директорах ГРУ, РУ та філій;

3) дивізіональна клієнто- і функціонально-орієнтована, виділено підтримуючі й бізнесові дивізіони (напрямки), які зорієнтовані на комплексне обслуговування певних груп клієнтів або виконання комплексу однорідних функцій;

Для підготовки, обговорення та прийняття стратегічних і важливих тактичних рішень безпосередньо під керівництвом Голови Правління функціонують колегіальні органи:

- Правління Банку;
- Стратегічний комітет;
- Кредитний комітет;
- Бюджетний комітет;
- Комітет з питань безпеки.

Основним документом для формування і актуалізації ОСУ банку є Положення про організаційну структуру системи АТ КБ «ПРИВАТБАНК» 5].

Отже, на сьогоднішній день АТ КБ «ПРИВАТБАНК» є одним з банків, які найбільш динамічно розвиваються в Україні, і займає лідируючі позиції

банківського рейтингу країни. Функціонування банку забезпечує гнучка організаційна структура управління.

Єдиним акціонером Банку, якому належать 100% акцій Банку, є держава в особі Кабінету Міністрів України.

Статутний капітал банку становить 206 059 743 960,00 гривень (двісті шість мільярдів п'ятдесят дев'ять мільйонів сімсот сорок три тисячі дев'ятсот шістдесят гривень 00 копійок) та поділений на 735 927 657 (сімсот тридцять п'ять мільйонів дев'ятсот двадцять сім тисяч шістсот п'ятдесят сім) простих іменних акцій номінальною вартістю 280 (двісті вісімдесят) гривень кожна.

На рис 2. 1 зображено структуру корпоративного управління АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Рис 2.1 структура корпоративного управління АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Джерело: складено на основі [43]

Держава реалізує свої права власника Банку, а органи управління Банку діють відповідно до найкращих світових практик корпоративного управління, зокрема, Принципів Організації економічного розвитку та співробітництва щодо корпоративного управління для підприємств з державною часткою (OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises), Принципів корпоративного управління для банків Базельського комітету з банківського нагляду (Corporate governance principles for banks by Basel Committee on Banking Supervision), Рекомендацій Європейської банківської організації щодо внутрішнього управління (Guidelines on Internal Governance by European Banking Authority), що застосовуються в обсязі, що не суперечить імперативним нормам чинного законодавства України.

2. 2 Аналіз фінансового стану АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Фінансовий стан банку – це характеристика його фінансової конкурентоспроможності (тобто спроможності та стійкості) використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань державою, клієнтами банку (фізичними та юридичними особами) та іншими банками. Рух будь-яких банківських ресурсів супроводжується утворенням і використанням коштів. Тому фінансовий стан банку відбиває всі аспекти його діяльності. Метою аналізу є визначення фінансового стану та результатів діяльності банку, доцільності та перспектив подальшої його діяльності

Основним об'єктом аналізу є комерційна діяльність. Водночас суб'єктами можуть бути як банки, так і їхні контрагенти, зокрема інші кредитні установи, аудиторські фірми, реальні і потенційні клієнти та кореспонденти, інші фізичні та юридичні особи.

Для аналізу банківської Діяльності використовуються наступні групи показників: показники прибутковості, показники ділової активності, показники фінансової стійкості, показники ліквідності і платоспроможності .

Динаміка ключових балансових показників Банку протягом 9 місяців 2017 року свідчила про наступні тенденції:

а) на 31.12.2016 р. Банк мав від'ємний власний капітал у сумі -713 млн. грн. Я вважаю цей показник технічним через наявність значної підтвердженої підтримки від акціонера Банку – Держави Україна, але від'ємний власний капітал Банку вказує на те, в якому стані він знаходився під час націоналізації. Станом на 30.09.2017 власний капітал Банку становив вже 35,06 млрд. грн. Збільшення власного капіталу заслуговує на позитивну оцінку та стало можливим, здебільшого, через готовність акціонера Банку – Держави Україна надавати йому підтримку б) кредити та заборгованість клієнтів Банку, за виключенням резервів, за перший квартал 2018 року зросли на 9,05% до 41,567 млрд. грн; На початок 2018 року біля 50% активів Банку були представлені цінними паперами у формі ОВДП, переважна частина яких з'явилась у Банку після націоналізації внаслідок заміщення кредитів, які не обслуговуються. В Україні ОВДП, як державні цінні папери, ідентифікуються як активи з найменшим ступенем ризику. Тому навіть за наявності кредитного портфеля поганої якості, в цілому якість активів Банку можна вважати цілком придатною, щоб забезпечити його безперервну роботу та задовольнити попит з боку клієнтів на ліквідність.

в) згадаємо, що заборгованість АТ КБ «ПРИВАТБАНК» перед НБУ за перше півріччя 2017 року знизилась на 28,45% до 12,912 млрд. грн, а за 9 місяців – на 33,44%, вже до 12,012 млрд. грн. В цілому, за результатами 2017 року заборгованість Банку перед НБУ скоротилась на 31,32%: з 18,047 млрд. грн. до 12,394 млрд. грн. У першому кварталі 2018 року заборгованість Банку перед НБУ збільшилась на 5,87%. На мою думку, коливання заборгованості Банку перед НБУ носить природній характер. Банк мав достатньо ліквідності

для погашення заборгованості, а необхідність її підтримки носила технічний характер, через наявність судових спорів із колишніми власниками.[32]

Таблиця 2 1 Основні балансові показники АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Активи (млн. грн.)	01.01.2019	01.01.2018	01.01.2017
Грошові кошти та еквіваленти	27 360	25 296	30 159
Кредити юридичним особам	5 648	3330	2638
Кредити фізичним особам – кредитні картки	45314	30354	19749
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	12923	9130	9045

Продовження таблиці 2 1 Основні балансові показники АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Кредити фізичним особам – споживчі кредити	4193	3144	1069
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	291 936	237 181	227 924
Пасиви (млн. грн.)	01.01.2019	01.01.2018	01.01.2017
Депозити юридичним особам; строкові депозити	11385	12797	14675
Депозити фізичних осіб; строкові депозити	109778	119476	119519
Депозити фізичних осіб; поточні рахунки\рахунки до запитання	72892	51535	31207
Державні організації - Поточні/розрахункові рахунки	178	40	-
Всього коштів клієнтів	230 997	212 131	180 651
Фінрезультати, з поч. року (млн. грн.)	2019	2018	2017
Процентні доходи	30 754	33 255	33 255
Процентні витрати	13 996	18 373	29 364
Чистий процентний дохід	16 758	6 112	3 891

Джерело: розроблено автором за даними [46]

Норматив регулятивного капіталу АТ КБ «ПРИВАТБАНК» станом на 02.10.2017 р. склав 20,293 млрд. грн. при граничному значенні, встановленому НБУ, у розмірі 200 млн. грн. Поточний розмір Н1 Банку вказує на той факт, що АТ КБ «ПРИВАТБАНК» повністю виконує нові вимоги НБУ до Н1 та має дуже великий запас по цьому нормативу. Ймовірність невиконання Банком цього нормативу найближчим часом дорівнює нулю.

Станом на 01.06.2018р. норматив адекватності регулятивного капіталу Банку складав 18,64%. На протязі майже року Банк не порушував Н2. Більше того, за липень 2017 року Банк добився поступового збільшення Н2, фактично на 01.06.2018 р. сформувавши запас по Н2 у розмірі 8,64 п.п. (Додаток А)

Нормативи ліквідності АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за період з 01.01.2018 по 01.04.2018 продемонстрували таку динаміку: - норматив миттєвої ліквідності (Н4) збільшився з 32,47% до 35,92%; -норматив поточної ліквідності (Н5) зменшився з 155,54% до 145,94%; - норматив короткострокової ліквідності (Н6) зменшився з 99,76% до 96,61%.

На мою думку, Банк був дуже добре забезпечений регулятивним капіталом. Крім того, позитивний вплив на кредитний ризик самого Банку забезпечувався високим рівнем зовнішньої підтримки від його акціонера – Держави Україна в особі Міністерства Фінансів України, яке вже не один раз демонструвало.

Таким чином, Банк підтримував дуже хороший запас нормативів ліквідності. Нормативи Н5 та Н6 Банку на 01.04.2018 р. перевищували не тільки граничні значення, встановлені НБУ, але й середні значення цих нормативів по банківській системі України.

Крім того, станом на 01.06.2018 р. Банк мав наступні значення нормативів ліквідності: Н4 – 34,24%, Н5 – 146,66%, Н6 – 98,74%. Отже, Банк був дуже добре забезпечений ліквідністю протягом 2017 року і перших п'яти місяців 2018 року.

Доходи та видатки За 12 місяців 2017 року АТ КБ «ПРИВАТБАНК» отримав збиток у сумі 22,966 млрд. грн., збиткова робота Банку виникла в

основному через значні відрахування в резерви за активами, що сформовані до націоналізації. У першому кварталі 2018 року прибуток Банку збільшився до 3,654 млрд. грн. Також слід відмітити ряд позитивних тенденцій, які вказують на відновлення генерації ним основних статей доходів у першому кварталі 2018 року: -збільшення чистого процентного доходу на 452,74%; -збільшення чистого комісійного доходу на 44,62%. АТ КБ «ПРИВАТБАНК» через масштаби своєї діяльності продовжує залишатись стратегічним інтересом Держави Україна. Участь держави у капіталі.

Довгостроковий кредитний рейтинг АТ КБ «ПРИВАТБАНК» за національною шкалою було присвоєно 29 грудня 2016 року, вже після націоналізації. Процес націоналізації Банку пройшов із мінімумом втрат для його клієнтів.

Навіть допускаючи наявність судових спорів з боку тих кредиторів Банку, які потрапили під нормативне визначення "пов'язанні особи", але факт наявності таких спорів не несе прямого впливу на кредитний ризик Банку.

Таблиця 2. 2 Динаміка показників АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Активи (млн. грн.)	01.01.2019	01.01.2018	Показники
Грошові кошти та еквіваленти	27 360	25 296	2 064
Кредити юридичним особам	5 648	3 330	2 318
Кредити фізичним особам – кредитні картки	45 314	30 354	14 960
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	12 923	9 130	3 793
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	4 193	3 144	1 049
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	291 936	237 181	54 755
Пасиви (млн. грн.)	01.01.2019	01.01.2018	01.01.2017

Депозити юридичним особам; строкові депозити	11385	12797	-1412
Депозити фізичних осіб; строкові депозити	109778	119476	-9698

Продовження таблиці 2. 2 Динаміка показників АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Депозити фізичних осіб; поточні рахунки\рахунки до запитання	72892	51535	21357
Державні організації - Поточні/розрахункові рахунки	178	40	138
Всього коштів клієнтів	230 997	212 131	18866
Фінрезультати, з поч. року (млн. грн.)	2019	2018	1
Процентні доходи	30 754	33 255	-2501
Процентні витрати	13 996	18 373	-4377
Чистий процентний дохід	16 758	6 112	10646
Показник	На 01.01.2019 (млн грн.)	На 01.01.2018 (млн грн.)	Приріст
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	291 936	237 181	54 755
Депозити юридичним особам; строкові депозити	11385	12797	-1 412
Депозити фізичних осіб; строкові депозити	109778	119476	-9 698
Депозити фізичних осіб; поточні рахунки\рахунки до запитання	72892	51535	21 357
Державні організації - Поточні/розрахункові рахунки	178	40	138
Всього коштів клієнтів	230 997	212 131	18 866
Процентні доходи	30 754	33 255	-2 501

Процентні витрати	13 996	18 373	-4 377
Чистий процентний дохід	16 758	6 112	10 646

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» був забезпечений ліквідністю, мав високий рівень зовнішньої підтримки від акціонера в особі Держави Україна.

У 2018 року Банк не тільки перейшов до прибуткової діяльності, а і забезпечив збільшення ключових статей доходів. Продовження виявлених позитивних тенденцій у другому та третьому кварталі 2018 року можуть призвести до покращення довгострокового кредитного рейтингу Банку за національною шкалою.

2.3 Аналіз депозитного портфелю АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

На підставі даних офіційного сайту Національного банку України здійснено аналіз динаміки та структури депозитних портфелів банків України за 2018 та 2019 роки, що відображено у табл. 2.3.1

Таблиця 2. 3 Динаміка депозитних портфелів банків України за 2018 рік та 2019 рік.

Динаміка депозитних портфелів банків України					
(залишки коштів на кінець періоду, млн. грн./млн. дол. США)					
Показники	2018	Серпень 2019	За оперативними даними		
			Вересень 2019	Зміна у % до попереднього періоду	
				року	місяця
Депозити, залучені на рахунки резидентів, з них:	932967	975356	974917	4,5	0,0
Корпоративний сектор	408219	428735	433135	6,1	1,0
У національній валюті	271798	265659	281016	3,4	5,8
В іноземній валюті	136421	163077	152119	11,5	-6,7

У доларовому еквіваленті	4927	6463	6317	28,2	-2,3
В іноземній валюті	136421	163077	152119	11,5	-6,7

Продовження Таблиці 2. 3 Динаміка депозитних портфелів банків України за 2018 рік та 2019 рік.

У доларовому еквіваленті	4927	6463	6317	28,2	-2,3
Домашні господарства(крім фізичних осіб-підприємств)	501726	516246	510631	1,8	-1,1
У національній валюті	268282	288842	290784	8,4	0,7
В іноземній валюті	233444	227404	219847	-5,8	-3,3
У доларовому еквіваленті	8431	9012	9129	8,3	1,3

Джерело: розроблено автором за даними [40]

За даними станом на серпень 2019 року кількість залучених депозитів в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» 214,8 млрд. грн, це свідчить про те, що він відноситься до системно важливих банків України.

Системно важливий банк – банк, банкрутство або неналежне функціонування якого може призвести до появи системних ризиків. Національний банк приділяє особливу увагу діяльності системно важливих установ, адже потенційні труднощі у їхній роботі можуть мати негативний вплив на роботу всієї фінансової системи.

З 2016 року системно важливими банками незмінно визначались три банки – АТ КБ «ПРИВАТБАНК», Ощадбанк та Укрексімбанк.

Набуття статусу системно важливого накладає на банки додаткове навантаження, вони повинні виконувати окремі підвищені вимоги для забезпечення їх запасу міцності.

Таблиця 2. 4 системно важливі банки України

Назва банку	Буфер системної важливості
1 АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	2 %
2. Ощадбанк;	
3. Укрексімбанк;	1,5 %
4. Укргазбанк;	
5. Альфа-банк;	1 %
6. Укрсоцбанк;	
7. Райффайзен Банк Аваль;	
8. ПУМБ;	
9. Укрсиббанк;	
10. Таскомбанк;	
11. Універсал банк;	
12. Кредобанк;	
13. ОТП банк;	
14. Південний.	

Джерело: розроблено автором за даними [4]

По-перше, з 1 січня 2020 року системні банки мають виконувати посилені значення нормативів:

- Нормативу миттєвої ліквідності (Н4) - не менше ніж 30%.
- Максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) - не більше ніж 20%.

По-друге, такі банки мають сформувати додатково до нормативного значення достатності основного капіталу буфер системної важливості, який почне діяти з 1 січня 2021 року. Розмір буферу залежатиме від значення показника системної важливості банку:

- Буфер системної важливості має становити 1%: Райффайзен Банк Аваль, Альфа Банк, Укрсоцбанк, ПУМБ, УкрСиббанк, ТАС, Універсал Банк, ОТП Банк, Південний та Кредобанк.

- Буфер системної важливості має становити 1,5%: Укрексімбанк та Укргазбанк.

- Буфер системної важливості має становити 2%: АТ КБ «ПРИВАТБАНК» та Ощадбанк.

По-третє, ці банки повинні будуть розробити план відновлення діяльності згідно до вимог Національного банку, який сприятиме швидкій стабілізації роботи цих установ в умовах кризи.

Після втрати статусу системної важливості, банк має дотримуватися вищезгаданих вимог протягом ще 12 місяців.

Водночас цей статус жодним чином не гарантує банкам особливих умов підтримки ліквідності в періоди стресу – вона буде надаватися на загальних для усієї системи умовах. Також системно важливі банки (окрім державних) не можуть та не повинні розраховувати на отримання коштів від уряду з метою капіталізації [47].

Таблиця 2. 5 Зміна обсягів вкладів фізичних осіб з 01.01.2014 року по 01.01.2019 року

№	Банк	Рейт инг	Строкові депозити фізичних осіб				Всі кошти фізичних осіб			
			гривні		ін.валюта		гривні		ін.валюта	
			%	тис.грн	%	тис. дол. США	%	тис.грн	%	тис. дол. США
1	АТ «ОЩАДБАНК»	96,1	178,50	1434064 1	163,22	554146	181,06	23294886	171,78	645719
2	ПАТ «АЛЬФА-БАНК»	93,1	224,52	4728760	104,06	21658	293,60	8731484	114,24	84607
3	АБ «УКРГАЗБАНК»	91,0	367,90	463177	128,78	88260	330,04	6368761	117,02	62661
4	АТ «ГАСКОМБАНК»	83,1	748,77	2675307	164,02	59578	781,54	2990388	173,12	68773
5	АТ «ПРОКРЕДИТБАНК»	74,2	230,37	738871	290,54	48215	278,57	1465122	181,49	52987
6	ПАТ «КРЕДОБАНК»	69,1	181,85	893327	117,33	9103	238,91	1878663	144,97	28313
7	АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	65,1	115,28	6932795	39,04	-3281560	173,61	44753477	45,16	-3150102
8	ПАТ «МЕГАБАНК»	63,4	197,49	883608	67,35	-30933	188,73	970198	68,23	-30605
9	ПАТ «А-БАНК»	61,5	284,11	1518761	16,79	-74205	285,89	1700045	18,71	-73717
10	ПАТ АКБ «Львів»	60,5	170,94	159295	103,18	577	184,97	213527	108,70	1666

Джерело: розроблено автором за даними [40]

Методика розрахунку:

По кожному показнику з наведених у таблиці, всі банки отримали рейтинг від 0 (найгірший результат) до 100 (найкращий). Наприклад, якщо найбільший приріст становив 100 млн грн, а найбільший відтік – 900 млн грн, то показник мінус 100 млн грн забезпечував 80 балів. При цьому, якщо один або декілька банків надто сильно вибивалися із загальної картини, по відповідному показнику брався наступний найкращий. Наприклад, за відносною зміною обсягу гривневих депозитів усі банки з показником 200 % і більше отримали однакову кількість балів.

Потім кожному з показників була присвоєна відповідна вага: 5 – для строкових депозитів у гривнях, 2 – у валюті, 3 – для всіх коштів у гривнях та 1 – у валюті. У підсумку був розрахований середній бал по кожному банку. Найкращі загальні показники продемонстрував Ощадбанк, що зумів за останні п'ять років наростити свій портфель як гривневих так і валютних депозитів – на 14.3 млрд грн і 554 млн дол. США відповідно.

Укргазбанк досяг значних результатів у національній валюті, збільшивши гривневі депозити утричі. Валютні зросли на чверть.

Серед європейських банків найвищі показники у Прокредит банку та Кредобанку, які пропонують найвищі відсотки у цій групі установ.

Також слід відмітити, що АТ КБ «ПРИВАТБАНК» зумів значно наростити гривневі ресурси – на 44,8 млрд грн. Проте втратив 3.3 млрд дол. США валютних депозитів.

Таблиця 2. 6 Динаміка обсягів депозитних вкладів за строковістю з 01.01.2013 року по 3кв.2019

(У мільйонах гривень)								
№	депозити	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	3 квартал 2019 р.
1	Фізичні особи							
	Строкові депозити	88826	87684	108381	119519	119476	109778	97852
	Поточні рахунки/рахунки до запитання	19054	21129	30658	31207	51535	72892	78658

Продовження таблиці 2. 6 Динаміка обсягів депозитних вкладів за строковістю з 01.01.2013 року по 3кв.2019

2	Юридичні особи							
	Строкові депозити	7068	14727	16608	14677	12798	11422	10174
	Поточні рахунки/рахунки до запитання	15806	17140	22327	15253	28318	36785	34728
3	Державні організації							
	Поточні рахунки/рахунки до запитання	-	-	-	-	40	178	177
Всього коштів клієнтів:		130754	140680	177974	180656	212167	231055	221834

Джерело: розроблено автором за даними [48]

Станом на 31 грудня 2018 року до складу коштів клієнтів входять депозити у сумі 670 мільйонів гривень (на 31 грудня 2017 року: 788 мільйонів гривень; на 31 грудня 2016 року: 3 864 мільйона гривень), які являють собою забезпечення виданих банком кредитів та авансів клієнтам у сумі 670 мільйонів гривень (на 31 грудня 2017 року: 788 мільйонів гривень; на 31 грудня 2016 року: 3 864 мільйона гривень).

Таблиця 2. 7 Динаміка обсягів депозитних вкладів за строковістю(фізичні особи) з 01.01.2013 року по 3кв.2019 року

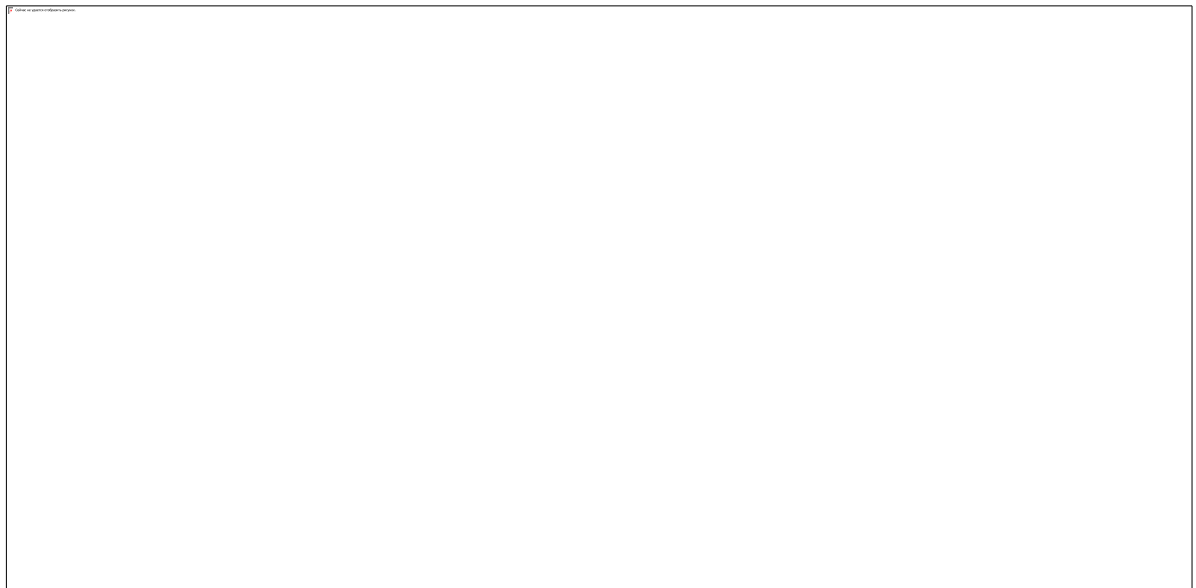
Таблиця 2.2
Основні нормативи АТ КБ «ПРИВАТБАНК», м.лв. грн., %, в.л.

Показник	Нормативне значення	01.04.2018	
		3	4
Норматив адекватності регулятивного капіталу (H2)	>10%	16,49%	19,24%
Норматив ліквідності (H4)	>20%	56,95%	35,92%
Норматив поточної ліквідності (H5)	>40%	103,11%	145,94%
Норматив спроможності ліквідності (H6)	>60%	92,87%	96,61%
Норматив максимального ризику кредитного ризику на одного контрагента (H7)	<25%	20,19%	4,86%
Норматив вільних кредитних ризиків (H8)	<800%	184,23%	0,00%

Джерело: розроблено автором за даними [48]

Аналізуючи дані бачимо, що так звана «стагнація» серед строкових депозитів може бути зумовлена великим темпом інфляції впродовж цих років та значними коливаннями курсів валют. Проте спостерігається істотне зростання в розрізі депозитів до запитання. Довіра до банківської системи починає стабілізуватись, але недостатній економічний потенціал не дає можливості використати в повній мірі даний фінансовий інструмент.

Таблиця 2. 8 динаміка обсягів депозитних вкладів за строковістю (юридичні особи) з 01.01.2013 року по 3кв.2019 року автором

Джерело: розроблено за даними [48]

Спостерігається, істотна рецесія серед строкових депозитів, яка може бути зумовлена багатьма чинниками. Проте спостерігається істотне зростання в розрізі депозитів до запитання. Це може свідчити про активізацію підприємницької діяльності, що дає змогу АТ КБ «ПРИВАТБАНК» в повній мірі провадити депозитарну політику.

Також, починаючи з 2017 року у АТ КБ «ПРИВАТБАНК» здійснюється вливання коштів державного сектора, хоч і не істотно, проте це може стати в майбутньому ефективним інструментом щодо провадження депозитарної політики.

2018 рік відзначився зростанням економіки України, реальний ВВП зріс за рік на 3,3% – найвищий показник за останні сім років.

Серед основних факторів, що вплинули на зростання, слід зазначити:

- а) розширення споживчого попиту завдяки значним темпам приросту реальних доходів населення (приріст реальної заробітної плати 12,5%),
- б) зростання роздрібної торгівлі (+14%, або в абсолютних цифрах +112 млрд грн. До 929 млрд грн. За 2018 рік),
- в) розвиток сектору пасажирського транспорту та сектору послуг,
- г) зростання сільськогосподарського виробництва завдяки рекордному врожаю зернових та олійних культур (70 млн. тон).

Споживча інфляція сповільнилася у 2018 році до 9,8% (з 13,7% у 2017 році) – найнижчого рівня за останні п'ять років, що в значній мірі обумовлено:

- а) жорсткою монетарною політикою НБУ (підвищення облікової ставки до 18%);
- б) зміцненням обмінного курсу гривні – на 6,7% для номінального ефективного обмінного курсу та 13,1% для реального ефективного обмінного курсу гривні протягом 2018 року, яке в значній мірі спричинене позитивним платіжним балансом України (2 877 млн. доларів США) під впливом:

- 1) високих цін на експортні товари на зовнішніх ринках;
- 2) значних обсягів грошових переказів (\$11 млрд.);
- 3) зовнішнього фінансування: МВФ, МФО, єврооблігацій.

Фінансовий результат банківського сектору досяг рекордного значення – прибуток платоспроможних банків склав 21,7 млрд грн, зокрема 10,8 млрд грн у 4-му кварталі. Операційні доходи зросли на 15% рік до року насамперед завдяки приросту процентного та комісійного доходів, а витрати збільшилися на 7%. Операційний прибуток до формування резервів зріс на 90%. Операційна ефективність була на рівні 52%.

Зростання облікової ставки НБУ (до 18% у 2018 році) призвело до підвищення ринкових відсоткових ставок за депозитами в 4-му кварталі: середня вартість 12-місячних вкладів фізичних осіб у гривні зросла на 0,6 в.п.

до 15.7% річних, у доларах США – на 0,1 в.п. до 3.6% річних (за даними українського індексу ставок за депозитами фізичних осіб).

Посилення конкуренції на ринку депозитів призвело до подорожчання гривневих депозитів бізнесу до 15,3% річних в грудні 2018 (+5,7 в.п. за рік, +1,6 в.п за 4-й квартал). Зростання вартості депозитів у 4-му кварталі 2018 року супроводжувало зростання вартості кредитів:

- а) для фізичних осіб: на 1,4 в.п. до 30.3% річних в грудні 2018;
- б) для юридичних осіб з 19,6% річних у вересні до 20,6% у грудні.

Розглянемо також дані галузевого розподілу коштів вкладників АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Таблиця 2. 9 Динаміка обсягів депозитних вкладів за галузевим розподілом з 01.01.2013 року по 2018 рік

У мільйонах гривень	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%
Фізичні особи	107880	83	108813	77	139039	78	150726	75	171011	81	182670	79
Сфера послуг	12207	9	13570	10	13933	8	6620	4	7517	3	11129	5
Торговля	2760	2	4923	4	6856	4	9133	9	9952	5	7533	4
Виробництво	2312	2	4750	3	6820	4	2203	4	2571	1	3303	1
Сільське господарство	1567	1	2513	2	2136	1	1612	1	1365	1	1105	1
Транспорт та зв'язок	2192	2	2291	2	1719	1	2471	1	1208	1	732	-
Підприємства державної власності	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	178	-
Машинобудування	339	-	488	-	651	-	308	-	319	-	174	-
Інше	1497	1	3332	2	6820	4	7578	6	18148	8	24173	10
Всього	130754	100	140680	100	177974	100	180651	100	212131	100	230997	100

Джерело: розроблено автором за даними [48]

За даними спостереження бачимо, що вклади фізичних осіб – найпитоміша складова в розрізі спостережуваного фінансового інструменту. Також бачимо динамічне зростання вкладів у сфері «Торгівля», проте

одночасне зменшення поміж інших галузей таких, як машинобудування, транспорт та інш. У 2017 році державний сектор також почав активно здійснювати вклади до АТ КБ «ПРИВАТБАНК», це пояснюється здебільшого його націоналізацією.

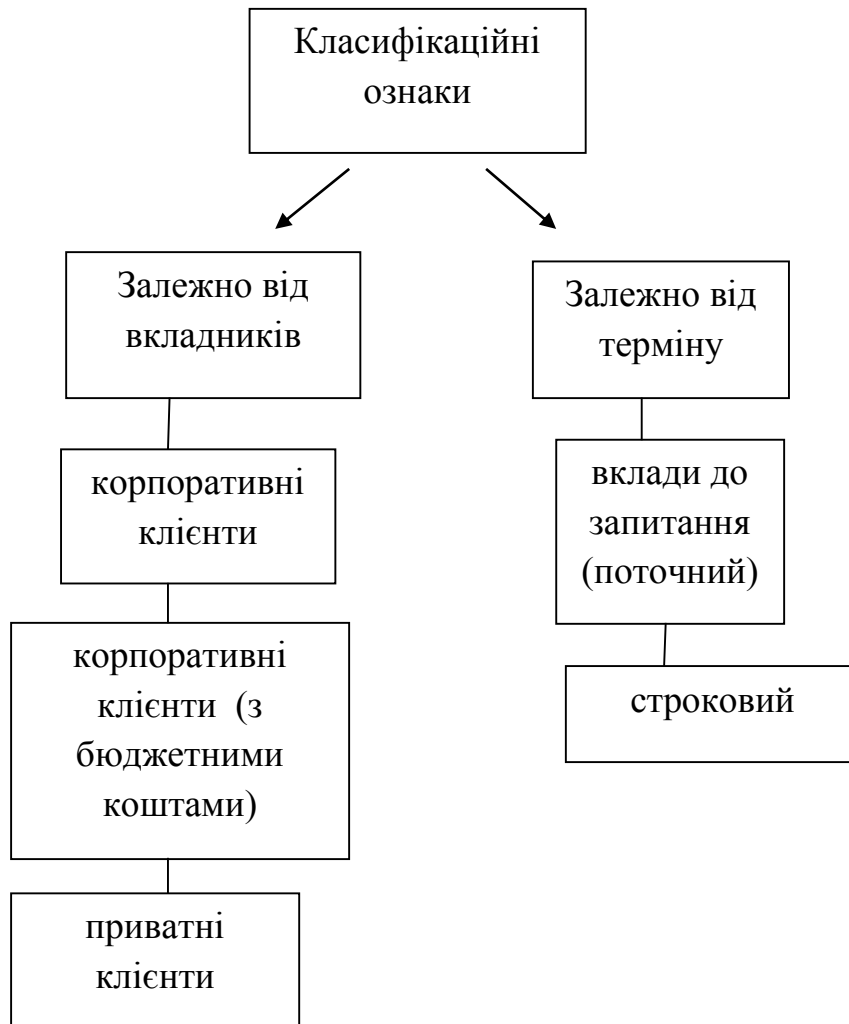

Рис 2. 3Класифікаційні ознаки депозитів АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Джерело: розроблено автором на основі [45]

На Рис 2. 3 наведена класифікація депозитних вкладів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» відповідно до типової, що була наведена вище.

Тож ми бачимо, що комерційні банки по-різному можуть називати свої продукти, але за економічною сутністю вони відповідають класифікаційним ознакам відповідно до економічної теорії.

Проаналізуємо запропоновані АТ КБ «ПРИВАТБАНК» продукти у 2019 році.

Таблиця 2. 10 Характеристика депозитних продуктів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» 2019 рік (для фізичних осіб)

Характеристика депозитних вкладів для фізичних осіб							
№	Назва вкладу	Дострокове закриття	Термін вкладу	Процентна ставка вкладу			Можливість сплати відсотків
				гривня	долар	євро	
1	«Стандарт»	ні	18 та 24 міс.	10%	-	-	Щоцяміся або капіталізація
		На вибір клієнта	9-12 міс.	14,50%	3%	0,50%	
			6-8 міс.	14,50%	2,75%	0,50%	
			3-5 міс.	16,50%	2,50%	0,50%	
		так	1 та 2 міс.	12%	1%	-	
2	«Джуніор»	так	12 міс.				В кінці строку, капіталізація
3	«Приват-вклад»	так	12 міс.	7%	1%	0,10%	щомісяця
4	Послуга «Стандарт безподатковий»	так	12 міс.	14%	-	-	щомісяця
			6 міс.	15%	-	-	
			3 міс.	16%	-	-	
			1 міс.	11,50%	-	-	
5	Послуга «Скарбничка»	так	12 міс.	11%	-	-	При поверненні

Джерело: розроблено автором за даними [46]

Таблиця 2. 11 Характеристика депозитних продуктів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» 2019 рік (для юридичних осіб)

Характеристика депозитних вкладів для корпоративних клієнтів (юридичних осіб та підприємців)
--

№	Назва вкладу	Мінімальна сума вкладу	Термін вкладу	Процентна ставка вкладу			Можливість сплати відсотків
				гривня	долар	євро	
1	«Вільний вибір»	50 000 грн	61-90 днів	11%	-	-	щомісяця
			91-180 днів	13,20%	-	-	
			181-270 днів	14%	-	-	
			271-366 днів	13%	-	-	
2	«Тижневий плюс»	1 грн	7 днів	5%	-	-	щомісяця
*-У разі пролонгації кожні 7 днів ставка збільшується на 1% річних, після закінчення строку 30 днів-на 2 % річних(з дати пролонгації)							
3	«Строковий депозит»	1 грн., 200 долар	30-60 днів	10%	1%	-	Щомісяця або в кінці строку
			61-90 днів	11%	2,50%	-	
			91-180 днів	13,20%	2,75%	-	
			181-270 днів	14%	3%	1,50%	
			271-366 днів	13%	3,25%	1,50%	
			Від 366 днів	10%	-	-	
4	«Поточний депозит»	10 грн, 20 доларів	3 днів	5%	-	-	Щомісяця
			8 днів	7%	0,10%	-	
			15 днів	9%	0,50%	-	
Депозити з розміщення бюджетних коштів у гривні на строк фінансовий рік 10% з 01.01.2019р.							

Джерело: розроблено автором за даними [46]

Банк сплачує за користування грошовими коштами власникам вкладів відповідну плату у вигляді процента. Проценти встановлюються диференційовано залежно від виду вкладу, терміну зберігання, суми.

Найнижчі проценти за вкладами до запитання. Строкові та ощадні вклади характеризуються підвищеними процентами.

За порядком сплати і нарахування процентів вклади бувають:

- з постійною або змінною процентною ставкою;
- з простими або складними процентами;
- з періодичним нарахуванням та виплатою процентів або після закінчення терміну вкладу.

Відповідно до Положень, зазначених на сайті та у договорі клієнта розглянемо типовий порядок та додаткові умови оформлення депозитного вкладу в АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Залучення банком депозитів юридичних і фізичних осіб підтверджується:

- договором банківського рахунка;
- договором банківського депозиту з видачею ощадної книжки;
- договором банківського депозиту з видачею депозитного сертифіката. (Додаток А)

Клієнт передає, а банк приймає грошові кошти у розмірі та на строк, зазначені в заяві на оформлення вкладу. Банк для зарахування суми вкладу відкриває клієнту депозитний рахунок (номер рахунку зазначений в заяві) і зобов'язується виплатити клієнту вклад і проценти згідно з обумовленими умовами. При оформленні депозитів за допомогою систем дистанційного банківського обслуговування, клієнт дає дистанційне розпорядження (подає заявку) банку на відкриття депозитного особового рахунку, в якому вказує необхідні дані. Після подачі заявки, зазначена сума списується для відкриття договору на зазначений термін.

2. Банк безкоштовно видає клієнту платіжну картку для зарахування нарахованих процентів за вкладом. Обслуговування карти здійснюється згідно з тарифами, чинними на момент обслуговування.

При оформленні депозитів за допомогою систем дистанційного банківського обслуговування банк не видає клієнту платіжну картку.

3. Договір вкладу, що складається з анкети-заяви про приєднання до умов та правил надання банківських послуг, цих Умов і Правил надання банківських послуг, заяви на вклад вважається укладеним і набирає чинності з моменту підписання клієнтом заяви на оформлення вкладу та розміщення суми вкладу на рахунок вкладу.

4. Нарахування процентів по вкладу починається з першого дня, наступного за днем надходження грошових коштів, і здійснюється за кожний календарний день, виходячи з фактичної кількості днів у році, за ставкою, що діє на дату укладення договору з урахуванням правил розрахунку процентів при продовженні депозиту . День повернення вкладу в період розрахунку процентів не входить.

5. Сума нарахованих процентів за цілу кількість термінів вкладу, що пройшли з моменту оформлення вкладу, виплачується в повному обсязі.

По закінченні кожного періоду нарахування процентів, що пройшов з моменту укладення договору, в перший робочий день, наступний за датою оформлення договору, після 15-00 нараховані проценти за вкладом зараховуються на картку рахунок клієнта.

Висновки до розділу 2

Як бачимо, попри всі кризові явища, які торкнулися і банківської системи України, АТ КБ «ПРИВАТБАНК» й надалі залишається фінансовим посередником в національній економіці. Активи банку протягом 2014–2019 рр. зростали, проте це не було зумовлено природнім зростанням, а стало наслідком девальвації національної валюти та погіршення економічної ситуації в Україні загалом та ситуацією на Донбасі зокрема.

Враховуючи ризики зовнішнього середовища, банк здійснював дуже обмежену кредитну діяльність. Кредитування реального сектору економіки залишилося низьким.

У зобов'язаннях банку збільшується частка внутрішніх ресурсів населення й бізнесу. Але внутрішні джерела фондування короткострокові, що створює ризик ліквідності. Щоб його зменшити, банку необхідно більшою мірою диференціювати відсоткові ставки за короткими та довгими депозитами.

На сучасному етапі в економіці України намітилися позитивні тенденції до економічного зростання, темпи та стійкість якого залежать перш за все від здатності банківської системи забезпечувати суб'єктів господарювання необхідними кредитними ресурсами. Нині спостерігається стабілізація роботи банківського сектору.

Таким чином, здійснюючи мобілізацію та розміщення грошових ресурсів на фінансовому ринку України, АТ КБ «ПРИВАТБАНК» як головний інституційний учасник виконує провідну роль в процесі його функціонування.

Враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що незважаючи на велику кількість зобов'язань, що залишені попередніми власниками, АТ КБ «ПРИВАТБАНК» провадить депозитарну політику цілком успішно.

Аналізуючи наведені фінансові та статистичні дані, спостерігається зростання як кількісного, так і якісного впливу такого фінансового інструменту, як депозитний вклад.

АТ КБ «ПРИВАТБАНК» – системно важливий банк, що покладає на нього особливі обов’язки, щодо дотримання вимог визначених на законодавчому рівні для забезпечення економічної стабільності.

Банк є лідером на ринку України за приростом гривневих коштів фізичних осіб протягом кризи – плюс 5.3 млрд грн або 8.75 %. Протягом 2017 року ПриватБанк почав відновлювати довіру вкладників збільшивши обсяг залучених депозитів до 49.0 млрд грн. Загальна кількість залучених коштів на 01.08.2019 року становила 215.64 млрд грн.

По строкових депозитах в іноземній валюті АТ КБ «ПРИВАТБАНК» став абсолютним аутсайдером на ринку, втративши протягом кризи 2.56 млрд дол. США коштів фізичних осіб (-47.5 %). Тенденція зменшення вкладів в доларах США та євро продовжилась і протягом 2019 року.

Показники станом на 01.08.2019 р.

Всього залучено коштів клієнтів: 215.64 млрд грн в еквіваленті – перше місце в Україні, в т.ч.:

- гривневі кошти фізичних осіб – 112.13 млрд грн – 1 місце;
- валютні кошти фізичних осіб – 2.4 млрд. дол. США в еквіваленті – 1 місце;
- кошти юридичних осіб – 42.99 млрд грн в еквіваленті – 4 місце.

3 УДОСКОНАЛЕННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ АТ КБ ПРИВАТБАНК

3. 1 Зарубіжний досвід акумулювання депозитних ресурсів банками

З метою пошуку можливих напрямків трансформування інвестиційної діяльності банківської системи України та АТ КБ «ПРИВАТБАНК» актуальним є вивчення досвіду передових країн світу, які за рахунок ефективного кредитування банками стратегічних проектів дали поштовх для відновлення економіки, створивши базис для формування конкурентоспроможного господарства.

Ефективність роботи банків полягає в ресурсній базі, тому банки прагнуть збільшити її за допомогою власних та залучених коштів. Досвід країн Європи стверджує, що залученні кошти від клієнтів є найстійкішими, а саме депозити від юридичних та фізичних осіб. Стратегія банків зарубіжних країн та ПриватБанку в напрямку розвитку економіки полягає в акумулюванні достатнього депозитного ресурсу, а також розробленні оптимальної депозитної політики. [96]

Акумулювання грошових ресурсів у вигляді депозитів є базовим джерелом вкладання коштів. При стимулюванні ресурсної бази банку змінюється стабільність банківського сектору та довіра вкладників збільшується.

Залучати ресурси до банку досить тяжко так як існує ряд причин, що зменшує можливість клієнтів довіряти банку свої кошти :

- Низькі заробітні надходження ;
- Нестабільність валютного курсу;
- Необізнаність клієнтів в механізмі проведення певних операцій;
- Недовіра до банківських установ через нестабільність. [97]

Заощадження населення займають особливе місце в ряду економічних явищ, оскільки знаходяться на стику інтересів самих громадян, організацій, що спеціалізуються на наданні фінансових послуг та держави.

З одного боку, заощадження є найважливішим показником рівня життя населення, безпосередньо пов'язаним з такими категоріями як споживання, доходи і витрати населення, рівень цін.

З іншого боку, заощадження населення являють собою цінний ресурс економічного розвитку, джерело інвестування і кредитування господарства. Нарешті, особисті накопичення громадян використовуються цілим рядом фінансових і нефінансових організацій, що здійснюють посередницькі функції, рух капіталу.

Дослідження процесів утворення населенням фондів накопичення і споживання дозволяє зробити висновок про те, що фактори, що роблять вплив на перерозподіл відрахувань всередині фонду накопичення і користь заощаджень, залежать від соціально-економічного розвитку суспільства, рівнем розвитку форм заощаджень, від ступеня розвиненості ринку фінансових організацій, що акумулюють заощадження і, в кінцевому підсумку, від рівня розвитку банківської системи та системи гарантування вкладів.

Отже, для залучення заощаджень населення комерційним банкам необхідно використовувати форми і методи, що відповідають рівню розвитку банківської системи та потребам розвитку економіки країни. У цих цілях, необхідно вдосконалювати діяльність комерційного банку по залученню заощаджень населення. Зазначене, у свою чергу, вимагає додаткових досліджень ряду питань, що мають як теоретичне, так і практичне значення. Серед них - визначення факторів, що впливають на формування заощаджень населення, і їх місце на ринку банківських ресурсів, розробка та реалізація ощадної політики банку, управління ризиками діяльності банку на ринку заощаджень населення та ін.

Можливості банків у залученні коштів не безмежні і регламентовані з боку центрального банку в будь-якій державі. Основну частину ресурсів банків формують залучені кошти, які покривають до 90% всієї потреби в грошових коштах для здійснення активних банківських операцій. [98]

Комерційний банк має можливість залучати кошти підприємств, організацій, установ, населення та інших банків у формі вкладів (депозитів) і відкриття їм відповідних рахунків. Залучені банками кошти різноманітні за складом. Головними їх видами є кошти, залучені банками в процесі роботи з клієнтурою (депозити), кошти, акумульовані шляхом випуску власних боргових зобов'язань (депозитні та ощадні сертифікати). Постановка питання пов'язана з баченням проблем банків з формування ресурсної бази та ефективного їх розміщення в умовах зниження рівня інфляції, стабілізації української валюти і посилення вимог органів, що регулюють банківську сферу.

Сучасна банківська практика характеризується великою різноманітністю вкладів, депозитів і депозитних рахунків. Це обумовлено прагненням банків, в умовах сегментированного високо-конкурентного ринку найбільш повно задовольнити попит різних груп клієнтів на банківські послуги і залучити їх заощадження та вільні грошові капітали на банківські рахунки. У світовій банківській практиці поряд із звичайними депозитними рахунками до запитання широкий розвиток отримали такі види депозитних рахунків до запитання, як нау-рахунки та засвідчені чеки (США); Нау-рахунки - (англ. NOW accounts) різновид рахунків, що займають проміжне положення між ощадними та поточними рахунками. Власники таких рахунків мають право при повідомленні банку за 30 днів виписувати "звернення про вилучення" (NOW - negotiable orders of withdrawal) і використовувати їх для платежів нарівні з чеками. Ці рахунки поєднують принцип ліквідності з можливістю отримання доходів у вигляді відсотків. Ці рахунки відкриваються тільки приватним особам і безприбутковим фірмам. [99]

Рахунки засвідчених чеків - це депозитні рахунки до запитання, на яких відокремлюються грошові кошти для оплати засвідчених чеків. Останні являють собою чеки, на яких банк робить особливу позначку про наявність коштів для їх оплати. У вітчизняній практиці цей вид розрахункових чеків мав назву «розрахункові чеки, акцептовані банком». [49]

Вибірково розглянемо динаміку депозитних вкладів для загальної оцінки ситуації у світі.

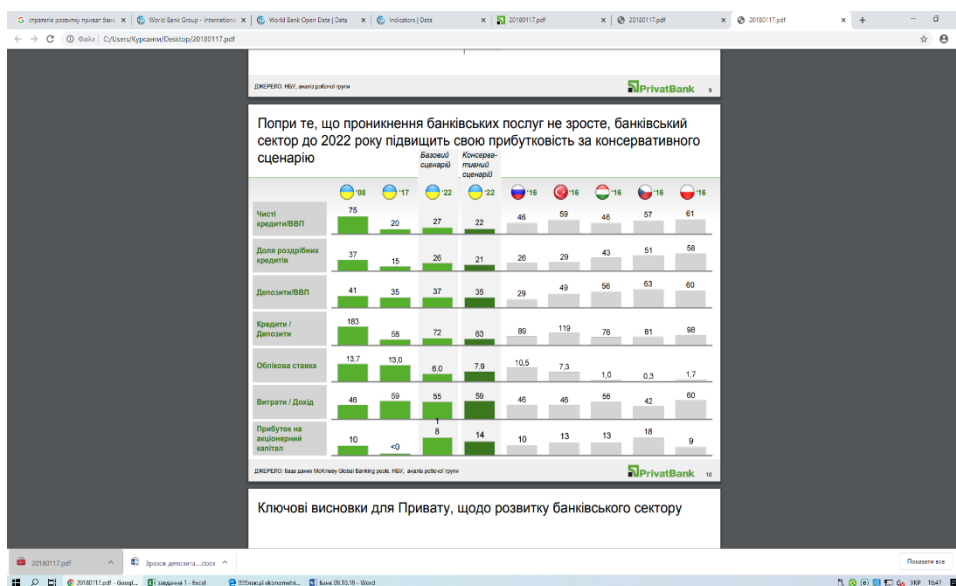

Рис 3. 1 Динаміка обсягів депозитних вкладів з 2013 р. по 2018 р.,
Сполучені Штати Америки

Джерело: розроблено автором за даними [51]

За графіком на Рис 3. 1 спостерігається відносна сталість обсягів депозитних вкладів, коливання в порівнянні з іншими країнами незначні. Це пояснюється сталим економічним зростанням як країни в цілому, так і її населення. Проте все ж таки прослідковується тенденція до зменшення обсягів, хоча і невеликими темпами.

За графіком (Додаток Ж) видно стале зростання обсягів депозитних вкладів. Незважаючи на те, що кожного року ставки за депозитами зменшуються, а не навпаки. У 2019 році Центральний банк Китаю знизив процентну ставку ще на п'ять базисних пунктів до 3,25% з 3,30%.

З графіку зображеного на у (додатку 3) видно скачкове зростання популяризації депозитів серед населення. Це пояснюється особливостями економічної кон'юнктури Об'єднаних Арабських Еміратів. Проте комерційним банкам ОАЕ набагато важче залучати депозитні вклади тому, що бізнес і населення віддає перевагу більш прибутковим та швидшим інвестиціям в

нафтову галузь. Депозит – не є осовним фінансовим інструментом банків цієї країни. [52]

За аналогічними показниками (Додаток И) спостерігається зовсім протилежна ситуація в Українській банківській системі. Хоча за статистичними даними Міністерства Фінансів України – фактичне зростання грошових коштів, залучених на депозити, за даними Світового Банку спостерігається точкове зменшення кількості вкладників на кожну 1000 осіб, тож це свідчить про низьку популяризацію цього фінансового інструменту.

Для ефективної роботи банку необхідні постійне вивчення та прогнозування стану ринку банківських послуг, а також всебічне планування банківської діяльності та оперативне управління фінансовими ресурсами банку. Пасивні операції відіграють в комерційних банках первинну роль по відношенню до активних.

Саме за їх рахунок відбувається залучення коштів для подальшої інвестиційної діяльності банків. Внаслідок цього в сформованій ситуації для вирішення проблеми формування ресурсної бази банку необхідно посилити роботу з розширення кола вкладників. Тому банку необхідно розробити грамотну депозитну політику, в основу якої ставиться залучення грошових ресурсів з інших джерел і підтримка збалансованості пасивів з активами за термінами, обсягами та процентними ставками.

Необхідний диференційований підхід всієї банківсько-ощадної системи до потреб і проблем усіх верств населення. Впроваджувати нові форми заощаджень можливе тільки з урахуванням усіх боків ощадного процесу. Робота в даному напрямку повинна враховувати соціальну структуру вкладників і тенденції її розвитку, психологічна перевага тих чи інших форм нагромадження, історично сформовані стереотипи, прихильності певних вікових груп до збереження грошей на рахунках закладами. Треба переходити до нових форм класифікації заощаджень з економічних і соціально-психологічних ознак. Подальшим кроком у цьому напрямку має бути практичне втілення цієї класифікації [100].

Комерційні банки повинні проявляти прагнення до стимулювання акумуляції заощаджень різних соціальних груп. З переходом до ринкової економіки постає питання про соціальний захист "слабких груп" населення (особливо пенсіонерів).

Депозитарна політика повинна набути соціального ухилу. Повинні з'явитися нові організовані форми заощаджень. До них можна віднести пенсійні вклади з підвищеним відсотком. За даним видом вкладу повинні відбуватися тільки прибуткові операції. Доцільно також розвиток контрактного (договірного) заощадження. В умовах інфляції з їх допомогою можлива максимальна акумуляція заощаджень на тривалий термін. Договірні вклади можуть вводитися як для різних вікових груп, так і соціальних груп. Договірний внесок можна розглядати як заощадження з повідомленням про термін вилучення та встановленням фіксованих термінів не запитання коштів. [101]

Банк може також встановлювати максимальний термін з урахуванням можливості виплат підвищених відсотків за таким договором. Одночасно умови зберігання договірних внесків повинні бути надзвичайно жорсткими. Якщо вклад вилучається до обумовленого терміну, то по ньому взагалі не виплачують відсотки. Кожен банк кошти, які отримав від проведених і наданих операцій реалізує, так як вважає за потрібним.

В США існують банки які використовують свої кошти на благодійність, покращення освіти, придбання кращих місць для життя людям які цього потребують. Англійський банк HSBC пропонує спеціальні рахунки з назвою «Паспорт» для осіб, що приїхали до Великої Британії для роботи або навчання. Ці рахунки призначені для по-легшення іноземцям процесу адаптації і передбачають можливість одержання цілодобової консультативної допомоги. Особливий клас - «прем'єр - рахунки» - відкриваються людям з високими доходами, наприклад рахунок Chase Premier Checking^{SM} американського банку J.P. Morgan Chase. Їх обслуговування по-єднується з операціями заощадними рахунками, інвестиційними, кредитними та іпотечними

операціями, вони надають різноманітні знижки на банківські послуги, а також страховки, дисконти на пу-тівки тощо. Тому вони ще мають назву комплексних рахунків (англ. packaged accounts) і, з точки зору класифікації, представляють со-бою комбінаторні інновації. [102]

На основі поведеного дослідження можна виділити наступні заходи щодо поліпшення показників роботи комерційних банків в області організації депозитних операцій: - Необхідний диференційований підхід всієї банківсько-ощадної системи до потреб і проблем усіх верств населення. - Перехід до нових форм класифікації заощаджень з економічних і соціально-психологічних ознаками. - Розширення кола операцій, виконуваних за ощадними рахунками.

3. 2 Перспективи удосконалення вкладних операцій у АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Сьогодні питання пошуку потенційних джерел фінансових ресурсів для реалізації стратегічно важливих інвестиційних проектів з метою трансформації національної економіки України є актуальною. Вивчаючи досвід провідних країн світу, це підтверджується, сильним скупченням суб'єктів інвестиційної діяльності може бути банківська система. За наявності відповідної кількості фінансових ресурсів, особливо довгострокових, це депозитні вклади.

Іншими словами, банківська система та фінансово-кредитні установи України не можуть лише забезпечувати ефективність його функціонування, але і стимулюють оновлення економіки держави. Діагностика ресурсної бази банківської системи нашої країни, зокрема АТ КБ «ПРИВАТБАНК», говорить про її обмеження. Однією з основних причин є дефіцит грошових коштів порівняно з високорозвиненими країнами світу, їх об'ємом депозитного портфеля, особливо фондів довгострокового характеру.

За цих умов потрібно провести системне дослідження бази даних клієнтських депозитів України, вивчення світового досвіду щодо розповсюдження депозитного портфеля та стимулювання фізичних та юридичних осіб до діяльності банку.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених проблемам та перспективам залучення депозитних ресурсів банківською системою України, багато питань залишається не повністю розкритими.

Зокрема, це стосується комплексної діагностики бази даних клієнтських депозитів, як потенційних джерел інвестицій у національну економіку. [53]

Відповідно до Стратегії розвитку банківської системи на 2016–2020 роки: «Синергія розвитку банків та індустріалізація економіки», процес реформування банківського сектору України розглядається у тісному зв'язку з Російською Федерацією. Новий економічний курс держави, спрямований на розвиток високотехнологічних і конкурентних галузей [53]

Документом передбачено, що шляхом успішного функціонування виробництва в державі і прискорене економічне зростання, достатньо стабільне в банківській системі, - зазначає головний кредитор національної економіки в майбутньому. Одна з найбільших перешкод на шляху досягнення цієї мети є дефіцит залучених депозитних ресурсів як важливого джерела грошових коштів.

Дослідження динаміки портфельного депозитного портфеля клієнтів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» (строкові депозити та залишки на вимогу) повідомляють про коливання її загальної суми протягом 2013- 2018 р. (Додаток Д). [48]

Щоб активізувати процеси залучення депозитних ресурсів до ПриватБанку ми повинні визначити проблеми, які гальмують цей процес і які потрібно вирішити:

- відсутність досконалої правової бази та низький рівень довіри населення до банківської системи;
- неналежний розвиток відносин із суспільством, низька обізнаність населення;

- порівняно вузький асортимент депозитних послуг;
- відсутність практики розробки депозитних програм індивідуально для клієнта;

- невелика сума, що гарантує депозити, найнижча в Європі (крім Молдови). Відповідно до Директиви 94/19/ЄС, сума страхування вкладів становить 100 000 євро, а в Україні це 200 000 грн. [42,51]

Дослідження досвіду країн ЄС щодо вирішення аналогічних проблем, показали, що важливою умовою успішного функціонування банківської системи є ефективна PR-компанія - постійні відносини з населенням, збільшення обізнаності населення, зокрема агітаційною роботою, моніторингом проведення деяких необхідних питань щодо поліпшення іміджу банку, реклама банківських продуктів та послуг тощо.[103]

Як видно з досвіду, активна офіційна інформація, щорічна фінансова звітність підвищує довіру населення до банку, сприяє збільшенню частки обізнаних громадян.

Поширення номенклатури депозитних послуг можливо за рахунок впровадження в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» технологічних інновацій, однією з яких є електронна торгівля (Інтернет-еквайринг). Населення стало більш вимогливим наразі, на прикладі порівняння АТ КБ «ПРИВАТБАНК» і МоноBank видно, що недостатньо лише гарного програмного забезпечення. Перевагу віддають карткам без номеру або карткам преміум-класу MasterCard World Elite. Тож при проведенні депозитарної політики слід враховувати ще й сучасні світові тренди.[104]

За останній час відбулися суттєві структурні зміни в АТ КБ «ПРИВАТБАНК», в тому числі і зміни серед фахівців, що забезпечували діяльність банку під час іншого правління. Велика кількість фахівців ІТ-сфери, на чолі з теперішнім міністром Кабінету міністрів України Дмитром Дубілетом. Колектив, що протягом років розробляв та поліпшував продукти, пропонувані АТ КБ «ПРИВАТБАНК» (такі як: мобільний додаток Privat24, Корілка та інші), звільнилась.

Д.Дубілет, О. Гороховський та М. Рогальський створили MonoBank. Який станом на 01.09.2019 року, за критерієм впізнаваності в Україні серед населення, посідає 2 місце після АТ КБ «ПРИВАТБАНК».

Тож слід порівняти продукти, що пропонуються у цих установах:

1. Простота оформлення:

В обох установах вклади можна оформити через інтернет-банк. У випадку з моно – через мобільний додаток, оскільки десктопної версії інтернет-банку у нього просто немає. Для цього потрібно просто перевести на депозит гроші з заздалегідь оформленої картки.

Депозит у гривні з картки можна поповнити тільки власними грошима (не кредитні). І це не дуже зручно для клієнтів monobank. Річ у тім, що вони можуть оформити собі тільки одну гривневу картку. І їм доведеться вибирати між використанням кредитного ліміту по ній і можливістю поповнити з її допомогою депозит. У клієнтів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» у яких карток може бути кілька, такої проблеми немає. І якщо на одній з них є кредитна заборгованість, завжди можна поповнити іншу і вже з неї перевести гроші на вклад. [106]

2. Відкриття валютного депозиту:

Щоб відкрити валютний депозит, потрібно попередньо поповнити валютну картку. І в моно, і в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» це можна зробити, скориставшись онлайн-обміном, який є в обох інтернет-банках. Купуєте валюту, поповнюєте нею валютну картку і з неї переводите гроші на вклад. Щоб відкрити валютний депозит, потрібно попередньо поповнити валютну картку. І в моно, і в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» це можна зробити, скориставшись онлайн-обміном, який є в обох інтернет-банках. Купуєте валюту, поповнюєте нею валютну картку і з неї переводите гроші на вклад.

3. Процентні ставки:

У АТ КБ «ПРИВАТБАНК» максимальна процентна ставка по депозиту в гривні – 16,5% на термін від 3 до 5 місяців. У monobank максимальна процентна ставка дається по депозитах на 12 місяців і становить 18% річних.

За доларовими вкладами різниця менше, але теж на користь monobank. У АТ КБ «ПРИВАТБАНК» максимум, який можна отримати, принісши долари в банк, – 3% річних за річним депозитом. У monobank на цей же термін можна розмістити валюту під 3,25%. А ось різниця по процентних ставках в євро вражає: за річним депозитом monobank платить 2,25% річних, тоді як АТ КБ «ПРИВАТБАНК» всього лише 1,25%. Це майже вдвічі менше.

4. Повернення депозиту

У випадку з гривнею досить просто отримати депозит як в АТ КБ «ПРИВАТБАНК», так і в monobank. Правда, в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» можна налаштувати повернення на «картку для виплат» (КДВ) і отримати його без комісії в банкоматі або в будь-якому відділенні банку.

У monobank при знятті готівки з картки в банкоматі доведеться заплатити 0,5% комісії. Як варіант, можна перевести гроші з картки моно на картку іншого банку або зняти без комісії в касі Універсалбанку.

Валютний депозит в monobank отримати на руки можна тільки у відділеннях Універсалбанку, які є навіть не в кожному обласному центрі. Ніяк інакше отримати готівку з депозиту або з валютної картки monobank вийде. Це робить вклади моно не особливо зручними для клієнтів з невеликих міст. [105]

У АТ КБ «ПРИВАТБАНК» валютний депозит можна отримати без комісії в касі будь-якого відділення. Потрібно при його закритті вивести всю суму з відсотками на КДВ в потрібній валюті і потім вже з неї зняти гроші

5. Лінійка депозитів:

Відкрити гривневий вклад у АТ КБ «ПРИВАТБАНК» можна на будь-який термін від 1 до 12 місяців, а також 18 і 24 місяці. З валютою трохи інакше. Депозит в доларах може бути на термін 1 місяць і від 3 до 12 місяців, а в євро – тільки від 3 до 12 місяців.

У monobank все простіше. Можна відкрити вклад на термін від 1 до 12 місяців, незалежно від валюти: гривня, долар або євро.

Крім того, у АТ КБ «ПРИВАТБАНК» є вклад з можливістю вільного поповнення та зняття (аж до нуля) – Приватвклад під 7% річних. У monobank

подібного депозиту немає. Його аналогом може стати просто зберігання грошей на гривневій картці під 10% річних.

б. Особливі депозити. Крім депозитів «для всіх», у банків є вклади для окремих категорій клієнтів:

У АТ КБ «ПРИВАТБАНК» можна оформити вклад на дитину – депозит «Джуніор» – а також безподатковий депозит для тих, хто отримує в банку зарплату, пенсію або соціальні виплати. «Джуніор» відкривається на ім'я одного з батьків з умовою, що як тільки дитині виповнюється 16 років, всі права на вклад переходять до дитини. Безподатковий депозит передбачає відсутність прибуткового податку і військового збору з відсотків, що нараховуються.

У monobank є депозити IRON для заможних клієнтів, які готові довірити банку від 400 000 гривень, 20 000 доларів США або 20 000 євро. Тим, хто оформив такий вклад, банк видає картку преміум-класу MasterCard World Elite – IRON BANK. [107]

В умовах загострення конкурентної боротьби між комерційними банками за ресурси та ефективні напрями їх розміщення для підтримки своєї конкурентоспроможності та досягнення успіхів в сфері депозитної діяльності, залучення нових вкладників та заохочення існуючих до подальшої є важливою категорією в розвитку стабільності банку, банки повинні не просто запропонувати вкладникам оптимальну проценту ставку за депозитом, широкий асортимент депозитних послуг та якісне обслуговування, а й мотивувати клієнтів до вкладення коштів створивши максимально сприятливі умови за депозитними вкладками, які будуть заохочувати вкладників до розміщення їх заощаджень. [106]

Одним перспективним засобом залучення заощаджень населення є SUPER NOW-рахунки, на які нараховується дохід за плаваючою ставкою. Щоправда, українським варіантом, на відміну зарубіжного, не передбачено додаткових послуг. В інших країнах за цим депозитом дозволяється виписувати необмежену кількість чеків, отримувати кредити під заставу

нерухомості. Українським банкам доцільно було б також залучити заощадження у такі депозити, які поєднували б риси строкового депозиту і депозиту до запитання, тобто давали б змогу клієнту отримувати прибуток і щомісяця користуватися нарахованими процентами.[108]

Рахунки «зв'язаних коштів» – об'єднують в єдине ціле різні рахунки: виписування чеків, безкоштовне чекове обслуговування, надання кредитних карток клієнтам, скорочення процентних нарахувань за окремими видами споживчого кредиту тощо. За користування цим рахунком клієнт щомісяця сплачує незначну фіксовану плату. Крім того, банк може визначати обсяг середнього або мінімального вкладу, за який плата не береться [108]. Структуровані депозити дають можливість надійно вкласти гроші й одночасно заробити більше, ніж у випадку традиційних депозитів. Наприкінці терміну вкладники отримують 100% від основної суми вкладу, але прибуток за депозитом.

Одним із новітніх продуктів банків щодо залучення депозитних коштів є Інтернет-еквайринг. Суть його полягає у діяльності банку-еквайрера щодо розрахунків з організаціями електронної комерції за операціями, які здійснюються з використанням банківських карт у Інтернет-мережі. На сьогодні в Україні є лише декілька банківських установ, що можуть запропонувати елементи цієї послуги. І хоча у вітчизняних банках немає дефіциту фахівців, які здатні розробити відповідне програмне забезпечення, проте ця послуга не має широкого використання в Україні. Зараз великої популярності набуло розміщення депозитів онлайн. Сьогодні це одна з найдоступніших та якісно реалізованих функцій, представлених в онлайнпослугах. Дистанційні вклади цікаві людям, які звикли берегти свій час і не бажають проводити його в очікуванні своєї черги. [109]

Отже можна дійти висновку, що сильні сторони вкладів monobank – вищі, ніж у АТ КБ «ПРИВАТБАНК», процентні ставки і гнучкі умови їх розірвання. Але проти них грає те, що депозити в гривні не завжди зручно поповнювати з єдиної картки банку, яка може бути в кредитному ліміті. Плюс

валютні вклади в томо тяжче перевести в готівку через не надто широку мережу відділень його банків-партнерів.

Сильна сторона вкладів АТ КБ «ПРИВАТБАНК» – широка мережа відділень і терміналів, яка робить комфортним їх зняття і поповнення готівкою. Плюс асортимент депозитів для особливих категорій громадян. Недолік – не найвищі ставки. [107]

Підвищення ефективності депозитної політики АТ КБ «ПРИВАТБАНК», як і решти комерційних банків України необхідно починати з удосконалення банківського законодавства, а саме: – ухвалення Верховною Радою України Закону «Про ощадну справу», який дозволив би забезпечити правову основу його організації і розвитку з урахуванням сучасних вимог; – банківське законодавство має відображати всі форми відносин банків з органами державної влади і управління, з НБУ, а також між собою і клієнтурою. [107]

Банківські закони мають мати характер прямої дії для того, щоб звести до мінімуму втручання органів управління в діяльність банків; – необхідне вдосконалення системи банківського ліцензування з метою усунення монополізму в діяльності банків, а також вирівнювання умов конкуренції між ними; – для забезпечення повноти банківського законодавства, норми, що належать до банківської діяльності, необхідно включати до законодавчих актів з регулювання інших сфер діяльності; – при вдосконаленні податкового законодавства необхідно зважати на специфіку банківського сектору і зацікавити його в розширенні своєї діяльності і підвищенні фінансової стійкості, тому що створення ефективної системи оподаткування є важливим напрямом регулювання банківського сектору.

Висновки до розділу 3

Враховуючи дані проведених досліджень, можна зробити висновок, що АТ КБ «ПРИВАТБАНК» необхідно постійно підтримувати високий рівень сервісу клієнтів, пропонувати нові депозитні продукти та умови вкладання коштів, щоб утримувати та розширювати існуючу клієнтську базу.

При формуванні банківських ресурсів банк повинен швидко реагувати на потреби клієнтів з метою їх залучення, орієнтуючись на міжнародні стандарти, практику діяльності провідних банків світу у сфері розширення банківської діяльності й за рахунок нетрадиційних банківських операцій та послуг.

Зарубіжний досвід дає змогу оцінити можливості та шанси реалізації продуктів та шляхів акумуляції коштів в Україні. Схожі продукти між країнами Європи та Україною мають різницю в обслуговуванні або в ціні, а ще в доступі клієнта.

Деякі зарубіжні банки запроваджують новітні технології що пізніше впроваджуються у вітчизняному обслуговуванні. Підходи до залучення ресурсів стандартні, але кожен банк пропонує свою індивідуальну послугу якою зацікавлює клієнта.

Кадровий потенціал не досить розвинений, що вимагає своїх вдосконалень та навчань для працівників.

Ефективна депозитна діяльність на ринку банківських послуг має максимально задовольняти різноманітні цільові потреби клієнтів шляхом розробки і впровадження модифікацій депозитних продуктів та удосконалення технологій депозитного обслуговування роздрібних клієнтів. Це дасть змогу залучати більшу кількість клієнтів, завойовувати нові сегменти ринку й проводити успішну конкурентну боротьбу.

У разі досягнення цієї мети банк дотримується зробити висновок про дотримання банком принципу гнучкої депозитної політики. Банки залучають вільні грошові кошти юридичних та фізичних осіб шляхом здійснення

депозитної діяльності, у процесі якої використовуються різні види банківських рахунків. З розвитком банківських установ вдосконалюються і урізноманітнюються види депозитів.

Основною метою депозитних вкладень є перенесення вартості грошей у часі, а не отримання доходу. Тобто ставка по депозиту теоретично не має перевищувати рівень інфляції у країні. Понизити процентні ставки вдасться тільки тоді, коли рівень інфляції буде достатньо низьким, а національна грошова одиниця - достатньо стабільною.

Другим напрямом оптимізації роботи по залученню банківських депозитів повинно бути активне використання зарубіжного досвіду організації заощаджень населення і суб'єктів господарювання.

Особливу увагу слід приділяти організації і впровадженню накопичувальних інвестиційних схем, зокрема пенсійних рахунків, рахунків на оплату навчання, купівлю житла, а також підвищенню ролі банків у здійсненні договірних операцій, зокрема управлінню пайовими фондами. Досвід зарубіжних банків цікавий також з точки зору обслуговування корпоративних клієнтів.

На особливу увагу заслуговує чіткий перебіг внутрішньо банківських процедур, що дозволяє досягти оперативності при продажу банківських послуг і скорочує операційні витрати, тоді як робота більшості українських банків з корпоративною клієнтурою часто заснована на ексклюзивному підході, що знижує якість послуг і доходи банку в цілому.

Ефективним напрямком в розвитку депозитної діяльності банку стало б розширення кола вкладних рахунків з всілякими режимами функціонування, що збільшує можливості клієнта у використанні своїх коштів. На сьогоднішня банківська система досить розвинена але вимагає своїх вдосконалень та винаходів. Інноваційна продукція в банку є невід'ємним елементом ліквідності, та кроком до подальшого розвитку.

ВИСНОВКИ

Сталий розвиток вітчизняної економіки як на макро-, так і на мікрорівні залежить від прогресу в банківській системі і, перш за все, від її здатності генерувати необхідні обсяги кредитних ресурсів. У даний час характер банківських ресурсів зазнає істотних змін. Це пояснюється тим, що, по-перше, значно змінився загальнодержавний фонд банківських пасивів.

Створення підприємств і організацій з різними формами власності приводить до виникнення нових власників тимчасово вільних коштів. Це сприяє формуванню ринку кредитних ресурсів, що органічно входить до системи грошових відносин.

Питанням формування депозитної політики в Україні до останнього часу не приділялося належної уваги. Це пов'язано з тим, що попит на банківські послуги значно перевищував пропозицію, висока інфляція, наявність дешевих ресурсів – усі ці умови забезпечували високу норму прибутку банківських операцій, змінюючи саму природу їх ризику.

А наявність ринку міжбанківського кредитування, що добре виконує функцію рефінансування "довгих" операцій, дозволяла банкам підтримувати прийнятну структуру залучених коштів.

Проте існуючий механізм формування депозитної політики банку навіть з урахуванням високого професіоналізму менеджерів і застосування сучасних рекомендацій щодо ведення фінансових справ, у яких береться до уваги вірогідність негативних результатів, в Україні все ще має значний ступінь ризику.

Актуальність дослідження обумовлена істотним підвищенням ролі депозитної політики у забезпеченні стійкості і надійності як окремо взятого банку, так і економіки країни і необхідністю комплексних досліджень механізму взаємодії банківських установ з клієнтами у процесі формування ресурсного потенціалу.

Дослідження теми «Вклади та депозити, як ресурс економічного розвитку АТ КБ «ПРИВАТБАНК»» допомогло зробити ряд висновків науково-теоретичного та прикладного характеру.

На основі Закону України АТ КБ «ПРИВАТБАНК» відкриває та веде поточні рахунки клієнтів, приймає депозити від юридичних та фізичних осіб. В даній роботі ми вияснили, що депозитні ресурси – це джерела які залучає банк, для підтримання ліквідності банку та за допомогою яких здійснюються активні операції банківської установи.

Основним джерелом формування залучених коштів виступають депозити фізичних та юридичних осіб. Депозити поділяються на: депозити до запитання та строкові депозити. Вони мають свої подібні та відмінні риси. Головною схожістю є те що кошти залучаються в банк і власник коштів отримує за це винагороду у вигляді відсотка.

Кожного року залучення коштів до банку відбувається тяжче тому що населення втрачає довіру до банківських установ, переживання через економічну нестабільність в країні не зникають. Але АТ КБ «ПРИВАТБАНК» не зупиняється на досягнутому, проаналізувавши кількість депозитів в банках ми бачемо що обсяг депозитного портфелю банку у національній валюті у 2018 році зріс на 10%. При формуванні заощаджень українці надавали перевагу вкладам у національній валюті. В результаті, обсяг гривневого депозитного портфелю за підсумками року українців перевищив докризовий рівень, який банківська система мала у 2013 році. Притоку коштів у вклади в національній валюті сприяли високі темпи зростання заробітної плати у 2018 році, більш привабливі процентні ставки за гривневими депозитами, ніж за валютними, а також помірна волатильність курсу гривні протягом року.

Обсяг коштів бізнесу у національній валюті збільшився на 5,9%. Це також найвищий показник з докризового періоду.

Нині важливим аспектом формування ресурсної бази банку є оптимізація її валютної структури. З метою оптимізації депозитного портфелю та для забезпечення більшого надходження коштів на депозити можна

рекомендувати спрощення режиму функціонування відповідних рахунків, тобто порядку зарахування коштів на вклади, видачі та перерахування з депозитних рахунків.

Отже, хоча і відбувається повільними темпами зростання обсягів депозитів фізичних осіб, цього недостатньо для створення стійкої та ефективної ресурсної бази для виконання в повному обсязі активних операцій банку, саме тому, необхідно застосовувати комплексне обслуговування клієнтів.

Постійне розширення діапазону послуг, зниження їх вартості, поліпшення якості кредитно-розрахункового та касового обслуговування.

У перспективі чітко розмежовування видів депозитів – до запитання, строкових, ощадних, - буде поступово зникати, що підтверджується досвідом банків розвинених країн, де все більше розширюється сфера застосування змішаних типів рахунків.

Зарубіжний досвід акумулювання депозитних ресурсів ефективно застосовується в АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Застосовуються по суті однакові операції але можуть відрізнятися назвою або механізмом здійснення. Мета залучення коштів до банку однакова в усіх країнах світу – підтримання ліквідності банку. Зарубіжний досвід дає можливість проаналізувати можливості та шанси використання певних послуг та продуктів. Як їх можна удосконалити та використати на практиці.

Перспективним напрямом удосконалення вкладних операцій може стати також розширення кола депозитних рахунків клієнтів з різноманітним режимом функціонування, що надаватиме вкладникам банку ряд додаткових можливостей для використання своїх заощаджень із прийнятним рівнем доходів.

Зокрема, у співпраці банківських установ з різними групами клієнтів рекомендується використовувати депозитні рахунки змішаного режиму функціонування, котрі одночасно передбачають можливість їх використання

для здійснення платежів та є своєрідними фінансовими інвестиціями, що приносять власнику дохід.

Даний метод передбачає нове бачення депозитного рахунку змішаного типу, без чіткого розмежування депозитів на окремі види (до запитання, ощадні, строкові), що значно розширює сферу його використання для клієнта і одночасно скорочує процентні витрати банку, оскільки передбачає дещо нижчий відсоток за зберігання коштів, проте надає можливість користування коштами. У США даний вид депозитного рахунку має назву Money Market Account, тобто рахунок грошового ринку, відсотки по якому є вищими у порівнянні з ощадними вкладками, а мінімальна сума вкладу становить від 1000 до 2500 доларів.

Специфіка його полягає у тому, що банк, залучивши кошти на такі рахунки, розміщає їх на фінансовому ринку на короткостроковий період, тобто це короткострокові інвестиції з невисоким ступенем ризику і одночасною можливістю здійснення клієнтом обмеженої кількості операцій списання коштів з рахунку без втрати відсотків.

На мою думку, такий вид рахунку є доцільним для використання вітчизняними банками з огляду на стан фінансового ринку в Україні та підвищений фінансовий ризик довгострокових інвестиційних вкладень. Отже, розробка нових депозитних продуктів та додаткових послуг висвітлює ефективність депозитної політики з точки зору «переваг в умінні», тобто результати діяльності щодо удосконалення механізму залучення коштів від вкладників.

Проте існує ще одна, не менш важлива, група факторів – «переваги в ресурсах», у якій до уваги приймаються новітні технології та досягнення, які значно спрощують процес здійснення банківських, в т.ч. депозитних, операцій та скорочують витрати банку.

Всі інноваційні депозитні продукти взвємопов'язані з Інтернетом та гнучким умовами депозитних вкладів. Депозитні операції розвиваються і будуть розвиватися з великою швидкістю. Практична реалізація даних

операцій досягне повної автоматизації. Кожен клієнт зможе сам регулювати свої кошти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Присяжнюк О.П. Джерела формування та зміцнення ресурсної бази комерційних банків в Україні О.П. Присяжнюк Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. 2011.№3 URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_31/11_31_27.pdf
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07.12.2000 Верховна рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/page>.
3. Вовканич А.І. Особливості формування ресурсів комерційних банків *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. – 2010. - №2 8 – С. 157-164, с. 157
4. Алексеєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики : монографія КНЕУ, 2002. 31 с.
5. .Роуз Питер С. Банковский менеджмент: Предоставление финансовых услуг: Пер. Санг. М.: Дело, 1997. – 744 с.
6. Економічна енциклопедія /ред. Мочерний С. В. та ін. центр «Академія», 2000. – 863 с., с. 21
7. А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін. / ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза Банківські операції : підручник /К. : КНЕУ, 2000. – 384 с., с. 30
8. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л.. Фінансово-економічний словник – К. : Знання, 2007. – 1072 с., с. 394
9. Довгань Ж. М. Ресурси комерційного банку: сформування та управління : автореф. дис канд. екон. наук : спец. 08.04.01 / Ж. М. Довгань ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2006. – 19 с., с. 6
10. Луців Б. Л., Тимків А.О. Інвестиційна політика банків: навч. посіб. Тернопіль : Екон. думка, 2010. – 266 с, с. 47

11. Алексеєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики : монографія КНЕУ, 2002. – 31 с., с. 30
12. Васюренко О. В., Федосік І.М. Банківська справа. – 2002. – № 1. – С. 58–64., с. 61
13. Герасимович А.М., Алексеєнко М.Д., Парасій-Варгуненко І.М. та ін Аналіз банківської діяльності: підручник за ред. А.М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2006. – 599 с
14. Росс С., Вестерфилд Р., Джордан Б. Основы корпоративных финансов Лаборатория Базовых Знаний, 2000. — 720 с.
15. Бланк, И. А. Управление формированием капитала Ника-центр, 2000 512 с.
16. Вовчак О. Д. Алілуйко М. С Систематизація та удосконалення класифікації ресурсної бази банків Технологический аудит и резервы производства. 2015. № 1 URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1\(7\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1(7)_12)
17. Герасимович А.М., Алексеєнко М.Д., Парасій-Варгуненко І.М. та ін.; Аналіз банківської діяльності: підручник за ред. Герасимовича А.М. – К.: КНЕУ, 2006. – 599 с
18. Остапишин, Т. П. Основы банківської справи курс лекцій. — К.: МАУП, 1999. — 112 с.
19. Дробозіна, Л. О. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит .Рівне: Вертекс, 2001. — 352 с.
20. Землячов С.В. Сутність, джерела формування та значення ресурсної бази комерційних банків Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvfbi/2009_3/Magazine_03_09_st12_pp68-74.pdf
21. Банківські операції : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. К. : КНЕУ, 2000. – 384 с.
22. Вовчак О. Д. Руцишин Н. М. Банківська справа : навчальний посібник Львів : Новий світ, 2008. – 559 с.

23. Банківські операції : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза К. : КНЕУ, 2000. – 384 с.
24. Васюренко О. В. Банківські операції : навчальний посібник Знання, КОО, 2000. – 243 с.
25. Постанова “Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних депозитних операцій з юридичними і фізичними особами” від 03.12.2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03/conv>
26. Дзюблюк О. В. Банківські операції / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка. К. : ТНЕУ 2009. – 694 с., с. 101
27. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. Посіб 6-те вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. – 318 с. (Вища освіта ХХІ століття).
28. Коцовська Р. Р. Павлишин О.П., Хміль Л.М. Банківські операції : навч. посібник УБС НБУ ; Знання, 2010. – 390 с.
29. Островська О. М. Банковское дело : толковый словарь 2-е изд. М. Гелиос АРВ, 2001. 400 с., с. 50
30. Економічна енциклопедія : у трьох томах / редкол. : С. В. Мочерний та ін. – К. : Вид. центр «Академія», 2001. Т. 2. – 848 с.
31. Петрук О. М. Банківська справа : навч. посібник О. М. Петрук / за ред. д-ра екон. наук, проф. Ф. Ф. Бутинця. К. : Кондор, 2004. – 461 с., с. 74
32. Тиркало Р. І. Банківська справа / за ред. Р. І. Тиркала – Тернопіль : Карт-бланш, 2001. – 316 с., с. 164
33. Герасимович А. М. Алексеєнко М.Д., І. М. Парасій-Вергуненко І. М. та ін Аналіз банківської діяльності : підручник за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2003. – 599 с., с. 60
34. Савлук М. І. Гроші та кредит : підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін. ; за заг. ред. М. І. Савлука. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : КНЕУ, 2002. – 598 с., с. 456
35. Герасимович А. М., Алексеєнко М.Д., Парасій-Вергуненко І. М. та ін. ; [за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2003. – 599 с.

36. Князь С. В. Депозит як основне джерело банківських ресурсів / С. В. Князь, Мар'яна Володимирівна Горун *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. - № 1. - С. 164-168. - URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
37. Мелехин Ю. В., Рынок сбережений / Ю. В. Мелехин — М.: Акционер, 2002. 152с.
38. Воронова Н. С., Мирошниченко О. С. Подходы к структурированию понятийного аппарата теории банковского капитала / *Финансы и кредит*. — 2013. — № 34 (562). — С. 9–19.
39. Череп А.В., Андросова О.Ф. Банківські операції. Навч. посібник. — К.: Кондор, 2007. — 410 с.
40. Офіційний сайт Національного Банку URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
41. Череп А.В., Андросова О.Ф. Банківські операції. Навч. посібник К.: Кондор, 2007. — 410 с.
42. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб URL: <http://www.fg.gov.ua/dlia-vkladnykiv/umovy-harantuvannia>
43. Коцовська Р.Р., Павлишин О.П., Хміль Л.М. Банківські операції: Навч. посіб. — К.: УБС НБУ: Знання, 2010. — 390 с.
44. Дзюблюк О. В.. Банківські операції: Підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009.
45. Офіційний сайт Національного Банку URL: <https://privatbank.ua/>
46. Офіційний сайт АТ КБ ПриватБанк URL: <http://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost>
47. Рішення Правління Національного банку України від 27 червня 2019 року № 438-рш "Про визначення системно важливих банків", яка набирає чинності з 1 липня 2019 року
48. Офіційний сайт АТ КБ ПриватБанк URL: <https://static.privatbank.ua>
49. Патика, Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини: навч. посібник Знання, 2012. — 566 с.

- 50.Офіційний сайт Федеральної депозитної страхової організації США
URL: <https://www.fdic.gov/bank/statistical/>
51. Офіційний сайт Міжнародного Банку (WorldBank) URL:
<https://data.worldbank.org>
52. Офіційний сайт Посольства ОАЕ в Україні
https://uae.mfa.gov.ua/ua/ukraine-ae/trade/export_to_the_UAE
- 53.Стратегія розвитку банківської системи 2016–2020: «Синергія розвитку банків та індустріалізації економіки» URL:
http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department/afedra+bankspravi/proekt_strategi.pdf.
- 54.Кузякова В. В. Поняття и класифікація депозитов банка // Молодой ученый. — 2014. — №19. — С. 321-324. — URL:
<https://moluch.ru/archive/78/13478/> (дата обращения: 07.10.2019).
- 55.Азаренкова, Г.М. І. І. Бломістна, В. Г. Сословський Управління фінансовими ресурсами банку: монографія К.: УБС НБУ, 2012. -179
- 56.Александров, А.В. Private banking в Украине. Опыт становления : монографія - К.: К.И.С., 2011. - 304 с.
- 57.Аналіз банків України: огляди, графіки, факти URL:
<http://bankografo.com>
- 58.Олійник Д. Ресурсна база українських комерційних банків як джерело ліквідності Банківська справа. – 2008. – №2 – С. 42-44.
- 59.Офіційний сайт Асоціації українських банків URL: <http://www.aub.com.ua>.
- 60.Патика, Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини. – К.: Знання, 2012. – 566 с.
- 61.Стратегія розвитку АТ КБ ПриватБанк
URL:<https://static.privatbank.ua/files/20180117.pdf>
- 62.Фурман, В. М. Державне регулювання страхового ринку як чинник його стратегічного розвитку Економіка і прогнозування. – 2005. – № 3. – С. 114-127

- 63.Самойловський, А. Л. Державне регулювання страхової діяльності як складова державного регулювання економіки крїни Финансовая консультація. – 2010. – № 49. – С. 15-19
- 64.Фурман, В. М. Державне регулювання страхового ринку як чинник його стратегічного розвитку Економіка і прогнозування. – 2005. – № 3. – С. 114-127
- 65.Самойловський, А. Л. Державне регулювання страхової діяльності як складова державного регулювання економіки крїни Финансовая консультація. – 2010. – № 49. – С. 15-19
- 66.Іваницька О. М. Державне регулювання розвитку фінансової інфраструктури: Монографія. – К.: Вид-во НАДУ. – 2008. – 276 с
- 67.Маслова С.О., Опалов О.А. Ринок фінансових послуг: Навчальний посібник.;К.: Кондор, 2009. -192
- 68.Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи: можливості досягнення та перспективи регулювання КНТ, 2009. С. 150
- 69.Шаров, О. Концептуальні засади створення конкурентоспроможного ринку фінансових послуг Фінансовий ринок України. – 2008. – N 7. – С. 9-14.
- 70.Історія розвитку єдиного ринку фінансових послуг ЄС матеріали світового банку Фінансовий ринок України. – 2008. – № 11. – С. 33
- 71.Герасименко О. В. Актуальні проблеми економіки /навчальний посібник Актуальні проблеми економіки. – 2003. – N 11. –с 169
- 72.Баланюк Л. Поняття банківської установи у фінансовій системі України ФінансиУкраїни. – 2008. – N 3. – С. 47
- 73.Тиркало Р.І., Щибиволок З.І. Фінансовий аналіз комерційного банку:основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг.Навч.посібник, К.: Слобожанщина 1999. - 236 с.
- 74.Ковальчук Т.Г., Коваль М.М. Ліквідність комерційних банків.- К.:Знання, 2006.

75. Количественні методи фінансового аналізу: Пер. С англ./за ред. С. Дж. Брауна и М. П. Крицмена-М.: ИНФРА, 1996;.
76. Кочетков В. М., Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2005. - 375 с. ;
77. Кульчицька Р. Б. Щибиволок З. І. /під ред. проф. Р. І. Тиркала Аналіз фінансово-господарської діяльності комерційного банку: Збірник задач.- Тернопіль: ТАНГ, 1996.- 50 с
78. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник.- К., КНЕУ, 1999.- 132 с.;
79. Панова Г. С. Аналіз фінансового состояния коммерческого банка.- М.: Финансы и статистика, 1996, 272 с.;
80. Примостка Л. Методика аналізу фінансової стійкості банку за допомогою динамічного нормативу Вісник НБУ.- 2002.- №10.- С. 40-45;
81. Юхимчук С. В., Азарова О. А. Багаторівнева система оцінки фінансового ризику Фінанси України.- 2003.- С. 53-63.
82. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. К.: Знання-Прес, 2007. - 535 с
83. Горбач Л. М., Каун О. Б. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник Кондор, 2006. – 436 с
84. Дідківська Л. І., Головка Л. С. Державне регулювання економіки Знання-Прес, 2000. – 209-210 с.
85. Діброва А. Д. Сучасне трактування сутності державного регулювання ринку фінансових послуг Фінансовий ринок.- 2007.- с 150
86. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС. – 2000.– 24- 26 с
16. Л. І. Дідківська, Л. С. Головка. Державне регулювання економіки Знання-Прес, 2000. – 3-6 с.
87. Коваленко М. А. Ринок фінансових послуг. Навчальний посібник , 2010. – 17 с.

- 88.Школьник І.О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: Монографія. – Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, УАБС НБУ, 2008. – 348 с.
- 89.Шаров, О. Концептуальні засади створення конкурентоспроможного ринку фінансових послуг Фінансовий ринок України. – 2008. – N 7. – С. 9-14.
- 90.Жук Є. Зарубіжна практика регулювання фінансових ринків Фінансовий ринок України. – 2008. – № 7-8. – с. 77-81
- 91.Жук Є. Зарубіжна практика регулювання фінансових ринків Фінансовий ринок України. – 2008. – № 7-8. – с. 116-119.
- 92.Базилевич В. Д. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах Фінанси України. – 2009. – № 12. – С. 5-13.
- 93.І. В. Краснова, К. В. Мстоян Основні підходи до оцінювання надійності банку Фінанси, облік і аудит. – 2013. – Вип. 1. – С. 93–101.
- 94.Friedman M. The case for flexible exchange rates / M.Friedman // Essays in Positive Economics. – Chicago : University of Chicago Press, 1953. – P. 157–203.
- 95.Васильченко З.М. Кошти населення у формуванні фінансових ресурсів банків Фінанси України – 2002. – № 4. – с. 95–96.
- 96.Єщенко Ю.О. Відп. за вип. канд.іст.наук, доцент Н.К.Кочерга. Словник іншомовних слів для студентів економічного факультету Полтава: ПНТУ, 2003 – 33 с.
- 97.Ложкін Г.В., Комаровська В.Л. Економічна психологія – 2003 – с. 381.
- 98.Семененко О.М Депозитні операції комерційних банків: особливості практичної реалізації та перспективи розвитку 2013 с. 61
- 99.Innovation 2009. Making hard decisions in the downturn BCG Senior Management Survey URL: http://209.83.147.85/impact_expertise/publications/files/BCG_Innovation_2009_Apr_2009.pdf
100. Бихова О. М. Особливості застосування маркетингового комплексу в банківській сфері с. 347 - 351

101. Карта від mobile-only банку. Переваги та недоліки. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2017/10/27/30649279/>
102. Monobank кредитна картка 2018. URL: <https://finsee.com/monobank/кредитна-карта/>
103. Цифровий банкінг: сферу захоплюють IT- компанії. Електронний ресурс. URL: <http://www.bakertilly.ua/news/id1386>
104. Офіційний сайт МоноБанку. URL: <https://www.monobank.ua/>
105. Бартош О. М. Депозитна політика як складова системи управління діяльністю банку Фінансовий простір. – 2014. – № 4 (16). С. 19-24.
106. Розвиток депозитної діяльності банків в посткризовий період. URL: <http://khibs.ubs.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/Milyan.pdf>

Додаток А

Таблиця 2.2

Основні нормативи АТ КБ «ПРИВАТБАНК», млн. грн., %, п.п.

Показник	Нормативне значення	01.04.2018		01.01.2018	
1	2	3	4	5	6
Норматив адекватності регулятивного капіталу (Н2)	>10%	16,49%	19,24%		
Норматив миттєвої ліквідності (Н4)	>20%	56,95%	35,92%		
Норматив поточної ліквідності (Н5)	>40%	103,11%	145,94%		
Норматив короткострокової ліквідності (Н6)	>60%	92,87%	96,61%		
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7)	<25%	20,19%	4,86%		
Норматив великих кредитних ризиків (Н8)	<800%	184,23%	0,00%		

Додаток Б

Попри те, що проникнення банківських послуг не зростає, банківський сектор до 2022 року підвищить свою прибутковість за консервативного сценарію

ДЖЕРЕЛО: база даних McKinsey Global Banking pools, НБУ, аналіз робочої групи

1 З фінансової точки зору, опція 1 та 2А є найбільш привабливими

- Менш привабливий
- Близько до привабливого
- Найбільш привабливий
- Запропонована опція

Варіанти

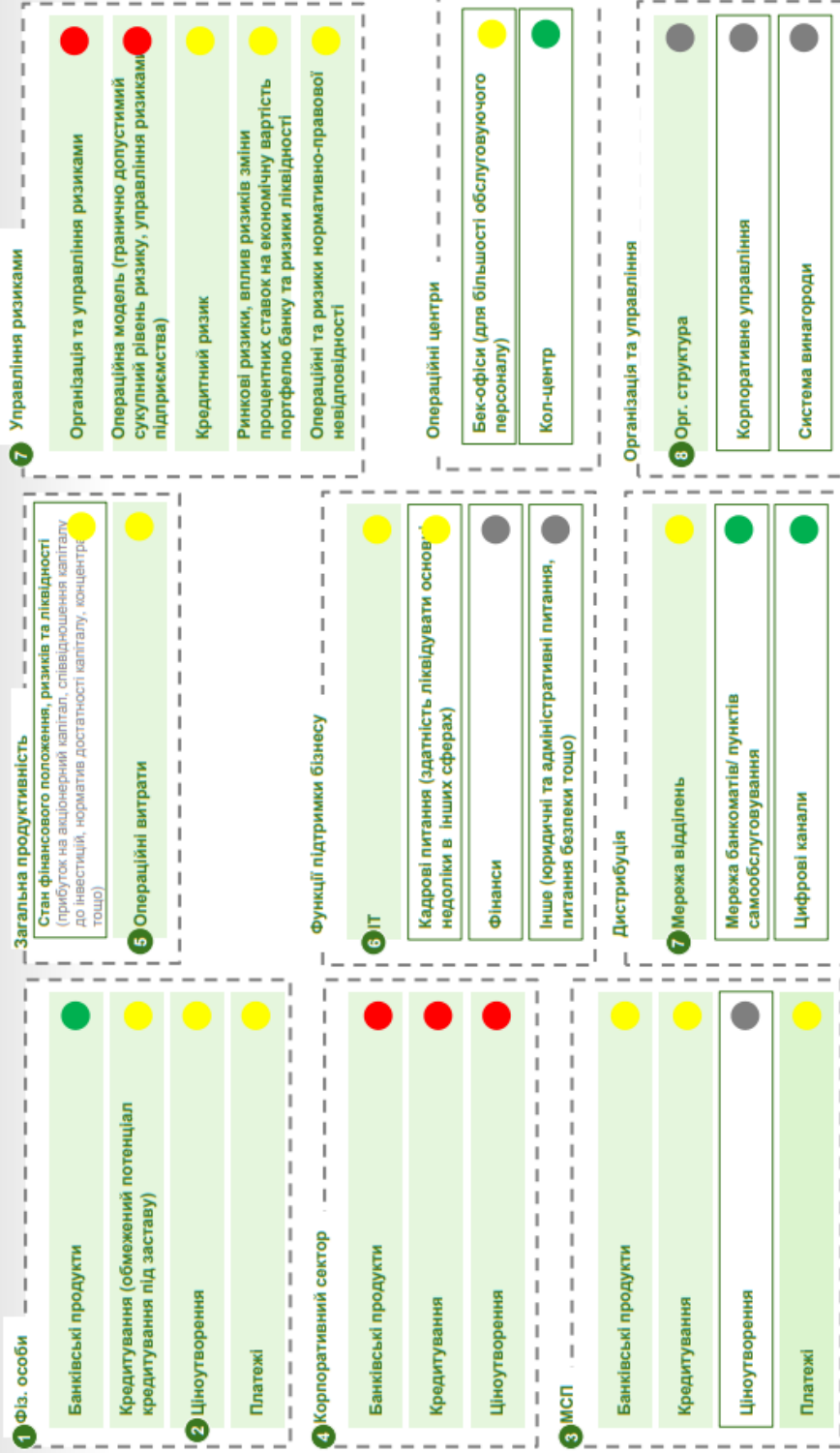
	Unit	2017 F	2018 F			2019 F			2020 F		
			1. Універсальний	2А. Збаланс. зростання	2В. Збаланс. зрост. без корп. вибіркового корп. ліквідність	2С. Збаланс. зрост. з вибіркового корп. ліквідність	3. Платежі та ліквідність	2А. Збаланс. зростання	2В. Збаланс. зрост. без корп. вибіркового корп. ліквідність	2С. Збаланс. зрост. з вибіркового корп. ліквідність	
• Сукупні активи	Млрд. грн.	24	44	36	33	34	21				
• Кредитний портфель	Млрд. грн.	5,7	7	7	4	2	3				
• Доля корпоративних клієнтів в кредитному портфелі	%	33	24	17	13	14	70				
• Збільшення ринкової долі в кредитуванні фізичних осіб	%	7	38	22	-0	11	-0				
• Збільшення ринкової долі в кредитуванні МСБ	%	Н	+4	+4	+4	+4	+4				
• Збільшення ринкової долі в кредитуванні корпоративних клієнтів	%	Н	17	10	10	6	0				
• Вартість ризику (CoR)	%	13,3	5,3	4,5	5,3	4,9	5,1				
• Облігації	Млрд. грн.	3	12	12	12	12	74				
• Депозити і поточні рахунки	Млрд. грн.	19	39	31	29	29	18				
• Адекватність капіталу (CAR)	%	15	14	14	14	14	14				
• Власний капітал	Млрд. грн.	24	46	36	31	32	22				
• Чиста процентна маржа (NIM)	%	1,8	5,6	5,7	5,5	5,5	4,8				
• Чистий комісійний дохід (NCM)	%	4,6	4,4	4,5	4,8	4,7	5,7				
• Дохід до вирахування витрат внаслідок ризику	Млрд. грн.	15	40	33	30	30	19				
• Операційні витрати	Млрд. грн.	7,9	16	15	15	15	10				
• Прибуток після оподаткування	Млрд. грн.	-28	10	8,3	6,7	6,8	4,4				
• Прибуток на акціонерний капітал (RoE)	%	Н	23,8	24,6	23,2	23,6	20,9				
• Видатки до доходу (C/I)	%	Н	41	48	51	51	54				

1 Включас резерви на токсичний портфель ДжЕРЕЛО: ПриватБанк, аналіз робочої групи

Базуючись на нашій оцінці, для успішної трансформації необхідно звернути особливу увагу на окремі напрямки

Подробічі: нікче

Додаток Г

Додаток Д

	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%
У мільйонах гривень												
Фізичні особи	107 880	83	108 813	77	139 039	78	150 726	75	171 011	81	182 670	79
Сфера послуг	12 207	9	13 570	10	13 933	8	6 620	4	7 517	3	11 129	5
Торівля	2 760	2	4 923	4	6 856	4	9 133	9	9 952	5	7 533	4
Виробництво	2 312	2	4 750	3	6 820	4	2 203	4	2 571	1	3 303	1
Сільське господарство	1 567	1	2 513	2	2 136	1	1 612	1	1 365	1	1 105	1
Транспорт та зв'язок	2 192	2	2 291	2	1 719	1	2 471	1	1 208	1	732	-
Підприємства державної власності -		-		-		-		-		-		-
Машинобудування	339	-	488	-	651	-	308	-	319	-	174	-
Інше	1 497	1	3 332	2	6 820	4	7 578	6	18 148	8	24 173	10
Всього:	130 754	100	140 680	100	177 974	100	180 651	100	212 131	100	230 997	100

Додаток Е

ДОГОВІР № _____
про розміщення та погашення ощадного (депозитного) сертифікату
М. _____

Дата оформлення « _____ » _____

П.І.Б. _____ (далі -Ви) передає АТ КБ «ПриватБанк» (далі Банк) в особі Голови Правління _____ грошові кошти для розміщення на ощадному (депозитному) сертифікаті.

Параметри вкладу (депозиту) вказані на наступній сторінці договору в розділі « Дані за вкладом». Договір набуває чинності з дня надходження коштів на рахунок.

1. Умови розміщення ощадного (депозитного) сертифікату

1.1. Ощадний (депозитний) сертифікат (далі- ощадний сертифікат) є іменним, процентним, з визначеним строком та розміщуються на добровільних засадах серед фізичних осіб.

1.2. Ощадний сертифікат випущений з визначеною процентною ставкою.

1.3. Доходи за ощадним сертифікатом виплачуються в кінці строку обігу сертифіката.

1.4. Продаж, виплата доходу та погашення ощадного сертифіката здійснюється в іноземній валюті та за вибором фізичної особи у готівковій або безготівковій формі.

2. Нарахування процентів за вкладом

2.1. Проценти за ощадним сертифікатом нараховуються з наступного дня після дати випуску сертифікату до дня, який передує його погашенню та виплачуються, починаючи з наступного банківського дня після настання дати погашення сертифікату. Проценти по ощадному сертифікату нараховуються за календарне число днів з урахуванням фактичної кількості днів в році.

2.2. Після настання строку вимоги вкладу (депозиту) подальше нарахування процентів припиняється.

3. Додаткові умови

3.1. Утримання податків з доходів за ощадним сертифікатом здійснюється згідно діючого законодавства України.

3.2. Договір оформляється в двох примірниках. Один примірник видається Вам, другий — зберігається в Банку. При укладенні договору Банком використовується факсимільне відтворення підпису Голови Правління Банку, а також відтворення відбитку печатки Банку технічним печатним пристроєм.

3.3. При настанні форс-мажорних обставин, які не залежать від Вас та Банку (пожежа, повінь, землетрус, військові дії, масові заворушення, антиурядові виступи та ін.) термін виконання зобов'язань за цим договором відсуваються. Ці зобов'язання належать негайному виконанню після припинення дії форс-мажору.

3.4. Всі суперечки за цим договором вирішуються за допомогою переговорів. Якщо Ви та Банк не досягли взаємної згоди, суперечки розглядаються згідно з діючим законодавством України.

3.5. В разі порушення Вами або Банком умов договору порушник несе відповідальність, передбачену діючим законодавством України.

3.6. Повернення вкладу гарантується Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Перед підписанням договору про відкриття депозитного рахунку я ознайомився з довідкою про систему гарантування вкладів, з розміром гарантованої суми відшкодування за вкладами та переліком умов, за яких Фонд не відшкодовує кошти, відповідно до ст. 26 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Повна добірка нормативних актів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб розміщена на сайті ФГВФО (<http://www.fg.gov.ua/>).

Банк припиняє нарахування процентів за договором у день початку процедурививедення Фондом банку з ринку, або у день прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку. Відшкодування фондом коштів за вкладом в іноземній валюті відбувається в гривні за офіційним курсом Національного банку на день початку процедури виведення банку з ринку та здійснення тимчасової адміністрації або на день початку ліквідації банку.

3.7. Дія договору припиняється після виплати Вам суми вкладу та нарахованих процентів за ним. Якщо дата погашення сертифікату припадає на вихідний день, то виплата вкладу проводиться в перший робочий день для Банку.

4. Порядок погашення ощадного сертифікату

4.1. Погашення ощадного сертифікату здійснюється після закінчення строку обігу сертифікату, вказаного в розділі «Дані за вкладом». При погашенні ощадного сертифікату по настанні строку видачі власнику сертифікату виплачується сума вкладу та проценти, нарахованні згідно з обумовленою процентною ставкою.

4.2. У разі погашення ощадного сертифікату та виплати доходу за ним у безготівковій формі кошти перераховуються на рахунок, зазначений власником сертифікату.

4.3. Погашення ощадного сертифікату, який номіновано в іноземній валюті, та виплата процентів за ним здійснюються в іноземній валюті, а за письмовою заявою вкладника - у національній

валюті за курсом Національного банку України на дату закінчення строку, що зазначений в ощадному сертифікаті.

4.4. Ви можете залишити сертифікат на зберігання в Банку. Зберігання сертифікату здійснюється безкоштовно. Якщо Ви залишили сертифікат на зберігання в Банку, то при настанні дати повернення вкладу пред'являти ощадний сертифікат не потрібно.

4.5. Якщо Ви відмовилися від зберігання сертифікату в Банку, то при настанні дати повернення вкладу погашення сертифікату проводиться при пред'явленні ощадного сертифікату і даного договору.

4.6. Погашення ощадного сертифікату та виплата доходу за ним здійснюється у разі, коли справжність сертифікату не викликає сумнівів, на ньому відсутні сліди підробки та збереглося більше ніж три четверти його розміру і зображення серії та номера. Загальна зношеність, зношеність за лінією згинання, забрудненість, надірваність та інші пошкодження, що не впливають на встановлення справжності сертифікату, не можуть бути причиною невиплати вкладу та доходу за ощадним сертифікатом.

4.7. Строк здійснення експертизи на встановлення справжності сертифікату не менше 5(п'яти) банківських днів.

4.8. Втрачений або знищений ощадний сертифікат не оновлюється.

Я ознайомлений (-а) з порядком користування ощадним сертифікатом і згоден на безкоштовне зберігання сертифікату в банку. _____ Підпис клієнта

Дані за вкладом

- Ощадний (депозитний) сертифікат оформлений: дата
  - Сума вкладу (цифрами та прописом) _____
- Строк обігу ощадного (депозитного) сертифікату _____ по _____ включно.
  - Дата повернення вкладу _____
  - Серія сертифікату _____
  - Номер сертифікату _____
- Банк відкриває Вам особовий рахунок _____, на який зараховується вклад
  - Визначена процентна ставка за вкладом _____

Ваші дані

Додаток Є

Порівняльна таблиця

АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	«МоноБанк»
Простота оформлення:	
інтернет-банк Якщо на одній з карток є кредитна заборгованість, завжди можна поповнити іншу і вже з неї перевести гроші на вклад	інтернет-банк Депозит у гривні з картки можна поповнити тільки власними грошима (не кредитні)
Відкриття валютного депозиту:	
потрібно попередньо поповнити валютну картку, це можна зробити, скориставшись онлайн-обміном	потрібно попередньо поповнити валютну картку, це можна зробити, скориставшись онлайн-обміном
Процентні ставки:	
У ПриватБанку максимальна процентна ставка по депозиту в гривні – 16,5% на термін від 3 до 5 місяців	У monobank максимальна процентна ставка дається по депозитах на 12 місяців і становить 18% річних
Повернення депозиту	
можна налаштувати повернення на «картку для виплат» (КДВ) і отримати його без комісії в банкоматі або в будь-якому відділенні банку.	У monobank при знятті готівки з картки в банкоматі доведеться заплатити 0,5% комісії. Як варіант, можна перевести гроші з картки топо на картку іншого банку або зняти без комісії в касі Універсалбанку
Лінійка депозитів:	
гривневий вклад у «ПриватБанку» можна на будь-який термін від 1 до 12 місяців, а також	У monobank все простіше. Можна відкрити вклад на термін від

<p>18 і 24 місяці. З валютою трохи інакше. Депозит в доларах може бути на термін 1 місяць і від 3 до 12 місяців, а в євро – тільки від 3 до 12 місяців.</p> <p>Крім того, у Приватбанку є вклад з можливістю вільного поповнення та зняття (аж до нуля) – Приватвклад під 7% річних. У monobank подібного депозиту немає. Його аналогом може стати просто зберігання грошей на гривневій картці під 10% річних.</p>	<p>1 до 12 місяців, незалежно від валюти: гривня, долар або євро.</p>
<p>Особливі депозити.</p>	
<p>У ПриватБанку можна оформити вклад на дитину – депозит «Джуніор» – а також безподатковий депозит для тих, хто отримує в банку зарплату, пенсію або соціальні виплати. «Джуніор» відкривається на ім'я одного з батьків з умовою, що як тільки дитині виповнюється 16 років, всі права на вклад переходять до дитини.</p> <p>Безподатковий депозит передбачає відсутність прибуткового податку і військового збору з відсотків, що нараховуються.</p>	<p>У monobank є депозити IRON для заможних клієнтів, які готові довірити банку від 400 000 гривень, 20 000 доларів США або 20 000 євро. Тим, хто оформив такий вклад, банк видає картку преміум-класу MasterCard World Elite – IRON BANK.</p>

Додаток Ж

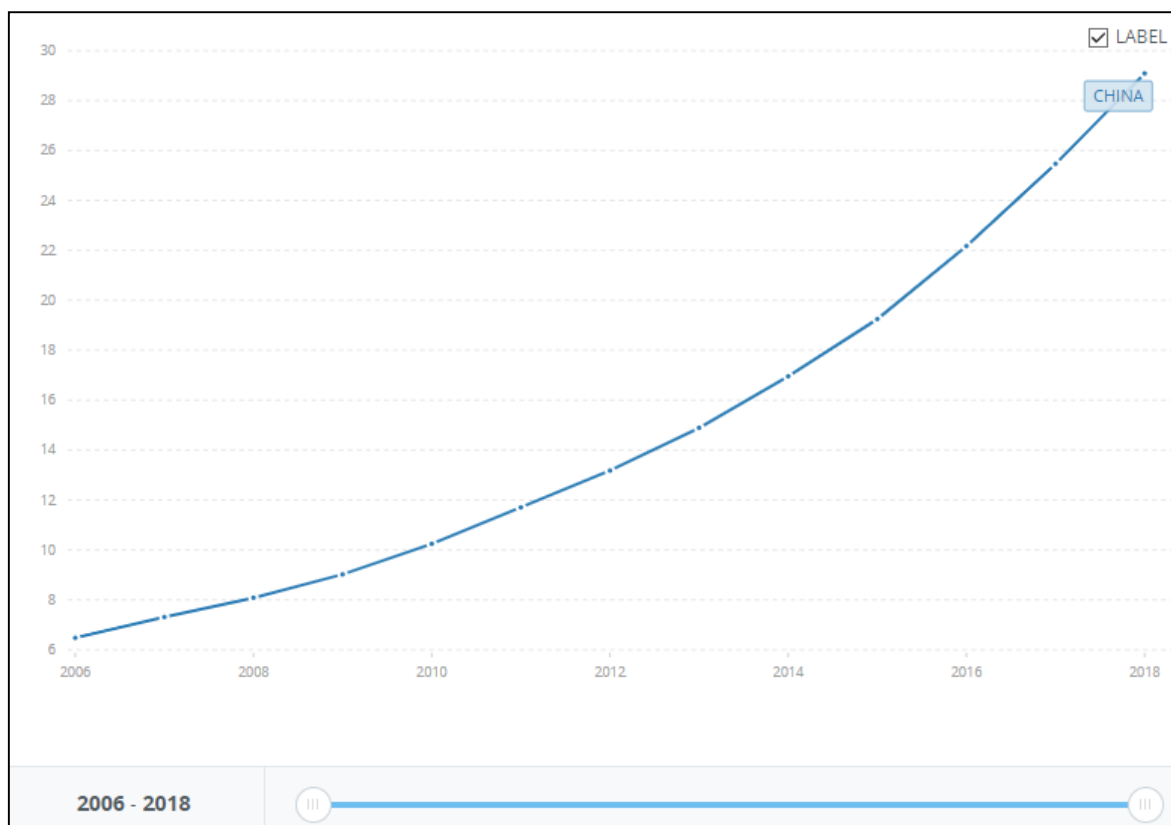

Рис. Динаміка обсягів депозитних вкладів з 2016 р. по 2018 р.
(кількість вкладників комерційних банків на 1000 осіб), Китай

Джерело: розроблено автором за даними [51]

Додаток И

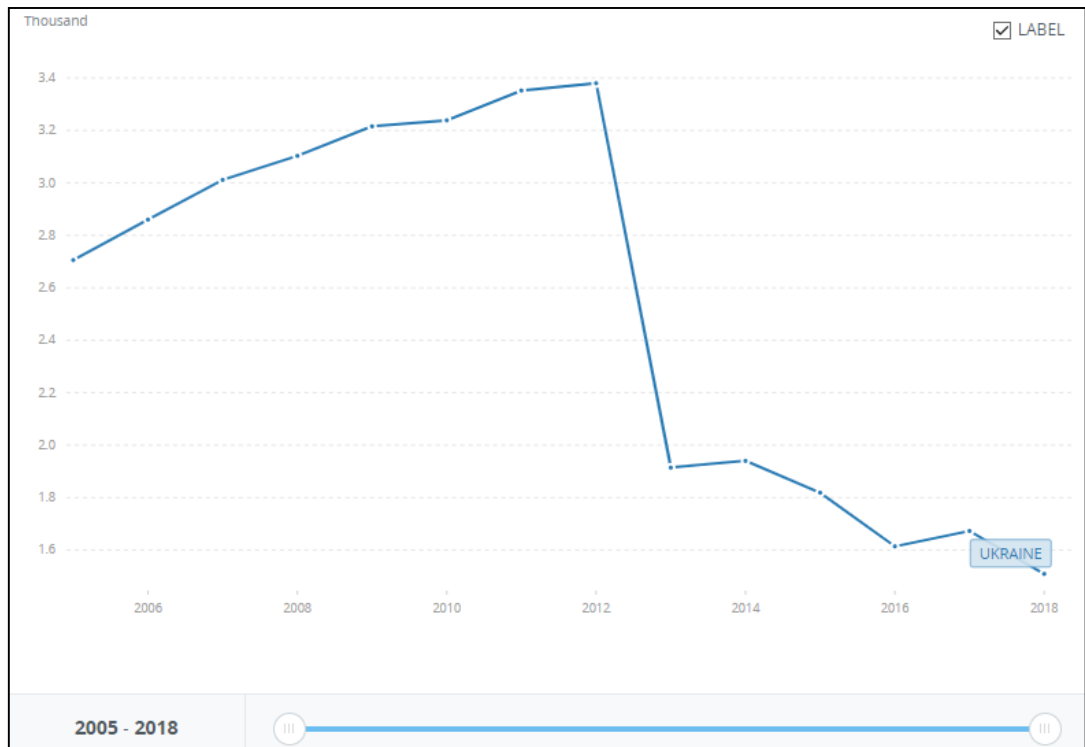

Рис. Динаміка обсягів депозитних вкладів з 2016 р. по 2018 р.
(кількість вкладників комерційних банків на 1000 осіб), Україна
Джерело: розроблено автором за даними [51]

Додаток 3

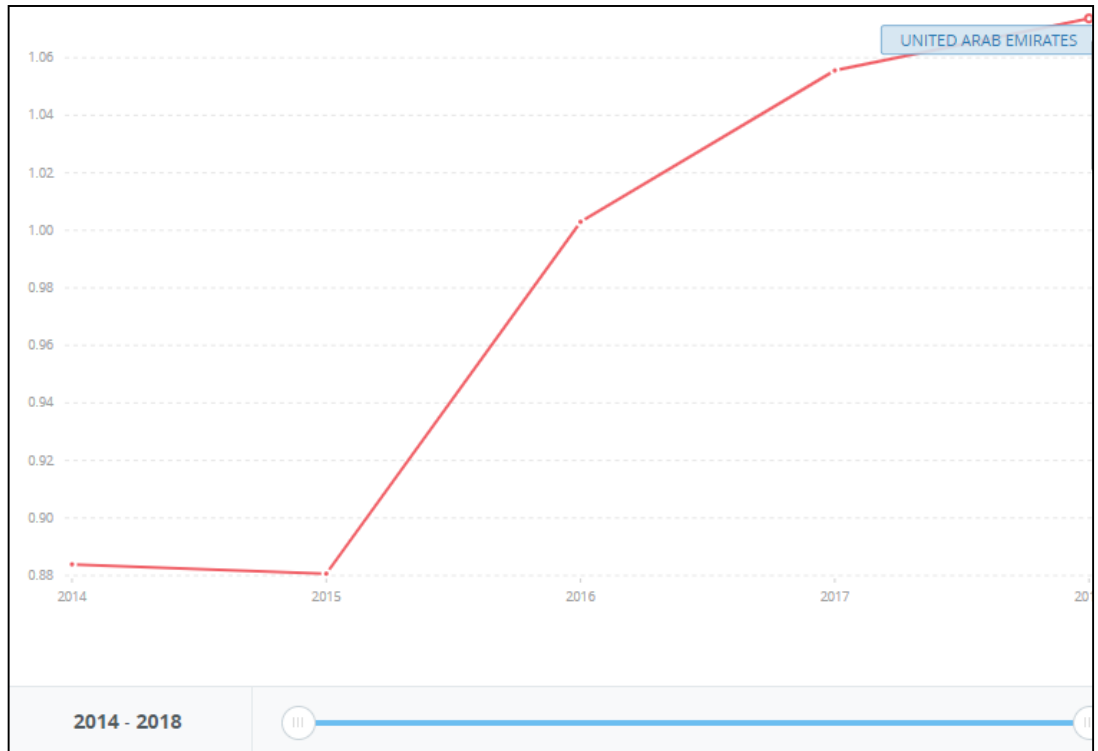

Рис. Динаміка обсягів депозитних вкладів з 2016 р. по 2018 р.
(кількість вкладників комерційних банків на 1000 осіб), ОАЕ
Джерело: розроблено автором за даними [51]

Додаток И

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК" Окремий звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2018	31 грудня 2017 (перераховано)	31 грудня 2016 (перераховано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	27 360	25 296	30 159
Заборгованість банків		-	2 903	-
Кредити та аванси клієнтам	8	50 140	38 335	32 616
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	86 244	-	-
- наявні для продажу	9	-	90 354	64 409
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	79 299	-	-
- утримуються до погашення	9	-	36 322	-
- за амортизованою собівартістю	9	14 538	-	-
Вбудовані похідні фінансові активи	9	-	34 336	27 044
Передоплата з поточного податку на прибуток	24	184	184	181
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	30	246
Інвестиційна нерухомість	10	3 340	3 648	691
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	11	3 793	3 326	3 409
Інші фінансові активи	12	2 743	2 940	2 639
Інші активи	13	8 899	8 815	9 585
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 361	7 069	8 782
Активи, утримувані для продажу		117	117	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		278 048	253 675	179 761
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Заборгованість перед НБУ	14	9 817	12 394	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	15	195	234	2 667
Кошти клієнтів	16	231 055	212 167	180 656
Випущені боргові цінні папери		2	2	2
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	136	150	138
Інші фінансові зобов'язання	17	2 247	1 688	1 932
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 132	3 292	2 545
Субординований борг		-	129	122
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		246 584	230 056	206 109
КАПІТАЛ				
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060	50 695
Емісійний дохід	19	23	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	19	-	-	111 591
Резерв переоцінки приміщень	11	687	769	805
Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів		(3 303)	(479)	521
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	9 934
Загальні резерви та інші фонди	19	6 211	6 211	1 619
Накопичений дефіцит		(190 388)	(201 139)	(201 536)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		31 464	23 619	(26 348)
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		278 048	253 675	179 761

Затверджено до випуску та підписано 23 квітня 2019 року.

П. Крумханзл
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Яроменко
Головний бухгалтер

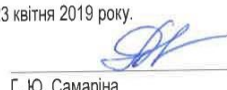
Додаток Й

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК" Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід

У мільйонах українських гривень	Прим.	2018 рік	2017 рік (перераховано)
Процентні доходи	20	30 754	24 485
Процентні витрати	20	(14 002)	(18 374)
Чистий процентний дохід		16 752	6 111
Відрахування до резерву на зменшення корисності	21	(6 089)	(7 379)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		10 663	(1 268)
Доходи за виплатами та комісійними	22	19 590	13 211
Витрати за виплатами та комісійними	22	(4 402)	(3 017)
Прибутки мінус збитки від вбудованих похідних фінансових інструментів	9	-	3 491
Прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		1 983	1 084
Прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти		1 145	(2 501)
Прибутки мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		3	-
Збитки мінус прибутки від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	(3 085)	-
(Збитки)/прибутки від оцінки приміщень та інвестиційної нерухомості		(553)	247
Зменшення корисності нематеріальних активів		-	(1)
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(13)	(71)
Зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		-	(99)
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(13 988)	(12 194)
Інші доходи		1 457	1 530
Інші витрати		(11)	(15)
Прибуток до оподаткування		12 789	397
Кредит(витрати) з податку на прибуток	24	9	(19)
Чистий прибуток за рік		12 798	378
Інші сукупні доходи(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 872)	(1 000)
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(3)	-
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки		-	-
- Податковий ефект		-	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Приміщення:			
- Переоцінка приміщень		2	(20)
- Податковий ефект		(1)	4
Інші сукупні витрати		(1 874)	(1 016)
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ((ВИТРАТ) ЗА РІК		10 924	(638)
Базисний та скоригований дохід на акцію щодо прибутку, який належить акціонеру Банку (у гривнях на акцію)	19	17,39	0,90

Затверджено до видатку та підписано 23 квітня 2019 року.

П. Крумханзл
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Яровчук Світлана Олександрівна студентка 3 курсу, заочної форми навчання, математичного факультету, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, адреса електронної пошти asuhova113@gmail.com, підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота бакалавра на тему «Вклади та депозити як ресурс економічного розвитку АТ КБ «ПРИВАТБАНК» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Студент

_____

(дата)

_____

(підпис)

_____

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник

_____

(дата)

_____

(підпис)

_____

(прізвище, ініціали)